Författarna svara själva för sina artiklar.

RÖDA FANOR Mars 1921.
Red. *ALBERT JENSEN.*

Krapotkin och den ryska revolutionen.

Av *ALBERT JENSEN.*

"Krapotkin var icke, oeh kunde icke på grund av hela sin läggning bli en av själva revolutionens handlande krafter. Då han som åldring kom tillbaka till Ryssland, och det kommunistiska samhället blev grundlagt, hade det icke en vän i den gamle anarkistiske revolutionären. Han kunde icke och ville icke stödja kommunismen, han brukade icke sitt berömda namn i revolutionens tjänst, tvärtom motarbetade han den, så långt han kunde".

Så skriver man om Krapotkin i ett dagblad. Vilket? Naturligtvis i ett bolsjevistikt, i norska "Socialdemokraten".

Det är så mycket mera upprörande, som detta skall föreställa objektiv vägledning för arbetarmassor, som icke själva äro i stånd att kontrollera lögnerna. Krapotkin skulle ha motarbetat revolutionen! Han, som gav hela sitt liv för revolutionen. Han, som andats och levt uteslutande för denna! Han, vars hela liv var en enda levande maning till revolt! Lika gärna kunde man sagt, att dynamiten förhindrar bergsprängningar.

Sant är däremot, att Krapotkin var bolsjevismens öppne motståndare. Uppenbarligen är det detta artikelförfattaren förväxlar. Han identifierar revolutionen och bolsjevismen. Han har icke förstånd nog, att skilja mellan den handfull härskare, som ärvt det tsaristiska tyranniet över ett folk, vilket i trenne århundraden varit vant att leva i träldom. Ett folk som är uttröttat av ett mångårigt världskrig, som är trött på det gamla och vill något nytt, som till sin natur är passivt och därför icke reser sig mot den nya ofriheten.

Man kan icke skilja människorne från däras gärningar, icke skilja revolutionen från dem som göra revolutionen; därför kan man icke säga, att revolutionen är ett och bolsjevikerna, som bära fram revolutionen, ett annat, säger man.

Detta vore riktigt, om revolutionen enbart var bolsjevikernas värk. Men så är det icke. Revolutionen kom som ett vulkaniskt utbrott, som med naturkraftens hänsynslöshet sopade bort det gamla. *Folket* i uppror avskaffade tsarismen och dess attribut och skapade själv revolutionära institutioner, rådsinstitutioner, sovjeter, fabriksråd, bonderåd, soldatråd. Dessa rådsinstitut var revolutionens historiska nyskapning. De voro revolutionens bärare. Sedermera importerades med kejsar Wilhelms hjälp de nuvarande bolsjevikiska härskarna, som genom sin demagogi lyckades komma i besittning av makten. "All makt till sovjet", ropade de.

Och folket trodde dem — för att bli bedraget. Ty "all makt till sovjet" har under bolsjevismens regim i praktiken förvandlats till: "ingen makt åt sovjet, all makt åt partiet". Och bolsjevikerna ha utvecklat sitt "revolutionära" herradöme till reaktion och oavsiktlig sabotering av revolutionen. Bolsjevismen har blivit hindret för revolutionens utveckling.

Att Krapotkin hyste denna uppfattning, framgår av hans brev till Vesteuropas arbetare, och hans brev till Brandes.

Den, som tror, att en revolution är en partiangelägenhet, har sannerligen ännu icke lärt sig socialismens a, b, c. Men det är just till en partiangelägenhet bolsjevikerna gjort revolutionen, genom sin tyranniska diktatur, som förhindrar det fria initiativet, som byråkratiserar livet i alla dess grenar och begraver revolutionen under kommissions-, kontors- och byråkratvälde. Skall revolutionen leva och utvecklas till socialism, så sker det genom att den övervinner bolsjevismen.

*

Det var i Juni 1917 Krapotkin passerade Stockholm på väg till Ryssland, hans drömmars hopp. Det torde icke vara för mycket att säga, att Krapotkin ständigt blev en främling i det nya Ryssland. Hans ålder och sviktande hälsa förbjöd honom naturligtvis att taga aktiv del i revolutionsarbetet. Ännu mera förbjöds han detta av den bolsjevikiska regim, som snart upprättades. I sitt brev till Brandes berättar han, att första vintern efter hemkomsten arbetade han i en grupp för utarbetande av grunddragen till en federativ republik. "Men gruppen var nödsakad att skingra sig", skrev han, "och jag har återupptagit ett arbete om etiken, som jag för femton år sedan påbörjat i England".

Detta hans första försök, att göra sig nyttig för revolutionen slutade med gruppens "upplösning" och hans återgående till vetenskapligt arbete, som just icke hade något med revolutionens *aktuella problem* att skaffa. Bolsjevikerna älskar nämligen icke fedralismen, tvärtom äro de dennas bittra och oförsonliga motståndare. Däras centralism och byråkrati erkänner icke initiativet nedifrån, initiativet på de lokala orterna; den erkänner endast regerandet ovanifrån, det blinda byråkratväldet, som föregives vara allvist. Likväl slutade icke Krapotkin upp med att tro på federalismens seger i Ryssland. I sitt brev till de vesteuropeiska arbetarna skrev han:

"Framtiden för de olika delar, av vilka kejsardömet var sammansatt, ligger i riktning av en stor federation. De naturliga områden, som tillhöra de olika delarna av denna federation äro klart begränsade för dem av oss, vilka känna till Rysslands historia, dess etnografiska förhållanden och dess ekonomiska liv . . . Framtiden för vad som en gång var det ryska kejsarriket ligger i riktningen av en federation av oberoende enheter . . . Vad mina egna synpunkter på frågan beträffar, gå de ännu längre. Jag ser i en nära framtid en tid komma, då varje del av denna federation själv skall vara en federation av fria lantkommuner och fria städer. Och jag tror alltjämt, att delar av Vesteuropa snart skola taga ledningen i en sådan utveckling".

En sådan tendens till självförvaltande lokal autonomi finns i stark grad i den ryska revolutionen, men bekämpas naturligtvis av regeringsmakten, som icke kan bestå som regeringsmakt utan en sträng centralisation.

Krapotkin bordlade således sitt arbete för federalismen, men icke sitt hopp om dess förverkligande. Därmed var han nästan fullkomligt avspärrad från revolutionen. Under ett samtal med vår värderade kamrat Soucby yttrade han en gång:

"När det blir revolution i Tyskland, glöm då inte bort, att man icke bara måste ha sovjeter för fabriks- och industriarbetare, för tjänstemän etc., utan även för *befolkningen*. I vilket råd hör exempelvis jag hemma här i Dmitrow? Här finns ingen sovjet, jag kan tillhöra. Vi måste ha kommunsovjeter. Kommunsovjeterna måste *själva utföra sina fria initiativ*. Dessa sovjet måste exempelvis förse befolkningen med mat, när skörden är dålig. Den centralistiska regeringen är en allt för tung och oduglig apparat därtill. Genom att federera dessa sovjeter kan man skapa ett levande centrum".

Vilket tragiskt öde, att på detta sätt bli avstängd från varje samband med revolutionen för en man, som hela sitt långa liv arbetat för revolutionen.

Rådstanken betecknar för övrigt Krapotkin som en stor tanke:

". . . tanken med sådana råd till kontroll över det ekonomiska och politiska livet i landet, är en stor tanke. Detta så mycket mera, som det nödvändigtvis leder till, att dessa råd sammansättas av dem, som taga en *verklig* del i skapandet av det nationella välståndet genom sina egna personliga ansträngningar".

Men rådstanken kan icke realiseras samtidigt med diktaturen. Diktaturen dödar råden. Dessa tvenne element äro varandras motsättningar och måste upphäva eller ödelägga varandra:

"Men så länge ett land styres av ett partis diktatur, mista tydligen arbetar- och bonderåden all betydelse . . .
Ett arbetarråd upphör att vara en fri och värdefull rådgivare, när det icke längre finns någon fri präss i landet, och vi ha varit i denna ställning nära två år . . .
Men ännu mera förlora arbetar- och bonderåden all betydelse, då ingen fri valagitation föregår valen, och då valen förrättas under trycket av ett partis diktatur . . .
Men ett sådant styrelsesätt blir tydligen ett fruktansvärt misstag, så snart revolutionen fortskrider mot uppbyggandet av ett nytt samhälle på ny ekonomisk grund. *Det blir en dödsdom över den nya byggnaden*".

Hela Krapotkins livssyn stred emot bolsjevismens centraliserade diktatur. I sina arbeten markerar han gång på gång varje regerings oduglighet — även om den har vilja — att sörja för samhällets materiella och andliga behov. Varje sådan centralism är dömd att döda revolutionen i sitt kvävande famntag:

". . . Men när det blir frågan om att bygga upp helt och hållet nya former för livet, isynnerhet nya former för produktion och utbyte, där man ej har några exempel att efterapa, där allt måste utarbetas av den, som bekläder platsen ifråga, då skall det visa sig, att en allsmäktig centraliserad regering, som tagit till sin uppgift att förse varje inbyggare med varenda lampglas och varenda tändsticka att tända lampan med, är absolut oförmögen att utföra detta genom sina funktionärer, likgiltigt hur många de än må vara. Det blir någonting outhärdligt. Systemet leder till en så fruktansvärd byråkrati, att det franska byråkratiska systemet, *som erfordrar en medverkan av 40 funktionärer för att sälja ett träd, som fällts av stormen utefter en allmän landsväg, är ett intet jämfört härmed. Detta är just vad vi nu se i Ryssland*".

Detta är just vad Krapotkin alltid framhållit, och vad han dessvärre nu allt för handgripligt fått bekräftat genom praktisk erfarenhet.

"Det är alldeles omöjligt, säger han, att organisera allt från en plats, att organisera allt ovanifrån och nedåt". Och han anför ett exempel från sin erfarenhet. Bönderna kring Moskwa behövde kälkar till vedtransporten och förklarade sig villiga att själv anskaffa dem. Guvernementssovjeten kunde naturligtvis icke tillåta ett sådant ingrepp, och förklarade sig vilja arangera saken. Men det dröjde så länge innan guvernementssovjeten hunnit anskaffa kälkar, att de kommo för sent. Krapotkin kunde ha anfört exempel i massvis. Han kunde exempelvis nämnt vad professor Ballod anför i sitt arbete om Sovjetryssland, hur man i Moskwa icke hade bränsle och slutligen måste överlåta åt befolkningen att själv hugga ved i skogarna. Befolkningen började anskaffa sig sågar och yxor i smyghandeln, då icke sovjetregimen kunde anskaffa de nödiga redskapen. Så arresterade byråkratin dem som sålde yxor och sågar, och följden blev, att folket icke kunde hugga ved utan måste frysa. Längre fram på sommaren fann man undangömda i ett sovjetlager i Moskwa 36,000 sågar, som sovjetbyråkratien icke hade aning om. Han kunde anfört ett annat exempel från prof. Ballod om hur tyfusen härjade vintern 1919—1920 befrämjad av smutsen, som blev oerhörd, då man icke hade tvål att tvätta sig med.

och hur man på sommaren upptäckte ett tvållager av 600,000 pud, tillräckligt att tvätta hela Nordrysslands befolkning under ett halft år! Och han kunde anfört, hur sovjetbyråkratien icke förmått att förse bönderna med utlovat utsäde . . . nå ja, han skulle fått för mycket att omtala. Han sammandrog sina iakttagelser i denna sats: "Det är omöjligt att organisera allt från en plats, att organisera allt ovanifrån och nedåt". Vi måste ha lokala råd med rätt till fritt initiativ, säger han, för att revolutionen skall kunna göras levande.

Med exempel från den franska revolutionen betonade Krapotkin diktaturens oduglighet. "Jakobinernas diktaturmetod var falsk", säger han, "den kunde icke skapa en varaktig och stark organisation, *den ledde till reaktion*". Och bolsjevikernas diktatur? I sitt brev till Brandes skriver han: "Olyckligtvis kan den metod, genom vilken de söka upprätta en starkt centraliserad stat, en kommunism, som erinrar om Babeuf — och därtill paralyserande folkets konstruktiva arbete — absolut icke ge en lycklig utgång. *Den förbereder en ursinnig reaktion*".

Och i brevet till de vesteuropeiska arbetarna säger han:

"Angående detta försök måste jag klart säga Eder, att enligt min mening varje försök att uppbygga en kommunistisk republik efter en strängt centraliserad statlig kommunisms linjer, under ett partis järnhårda diktatur, måste sluta med ett misslyckande. *Vi kunna lära i Ryssland hur kommunismen icke kan införas*, trots att befolkningen, som är uttröttad av det gamla regeringssystemet, icke rest något aktivt motstånd mot det experiment, som göres av de nya härskarna".

Det är med stöd av sina uppsamlade erfarenheter han varnar Europas arbetare för att vandra i Rysslands fotspår. Han skriver:

"Och det är vad ni, vesterns arbetare, kan och med alla medel måste undvika, om ni bry er om fortskridandet av den sociala rekonstruktionen, och sedan ni sänt hit edra ombud för att se hur en social revolution arbetar i det verkliga livet.

Det väldiga uppbyggningsarbete, som fordras av en social revolution, kan icke utföras av en centralregering... Det erfordras en massa lokala och specialiserade krafters kunskaper, hjärna och villiga samarbete, ty endast dessa lokala krafter kunna lösa den mängd av ekonomiska problem, som dyka upp på deras verksamhetsområde . . ."

Och Krapotkin betonar, att detta systems utslag beträffande fackföreningsrörelsen och kooperationen, som man förstört eller förvandlat till partiets byråkratiska organ — det är *"icke en väg till revolutionens fullbordande, det är en väg till dess omöjliggörande. Och det är därför jag anser det vara min plikt att varna eder från att handla efter sådana linjer"*, säger han.

*

Men om Krapotkin ställde sig kritisk mot den bolsjevikiska regimen och utdömde den som revolutionens sabotör, så "ställde han dock sitt berömda namn i revolutionens tjänst", för att tala med det i början citerade förnekandet. Han tröttnade icke att ropa till det europeiska proletariatet, att det måste förhindra sina regeringar att bekämpa Sovjetryssland. Och han gjorde detta just i revolutionens tjänst, i frihetens tjänst. Visserligen icke för att underlätta bolsjevikmaktens seger, men för att befrämja revolutionen, som endast kunde befrämjas genom en regimförändring:

Varje väpnad intervention mot Ryssland av en främmad makt måste nödvändigtvis "resultera i ett stärkande av härskarnas diktatoriska tendenser och ett paralyserande av de ryssars ansträngningar, som äro redo, att — oberoende av regeringssättet — hjälpa Ryssland i återuppbyggandet av dess liv efter nya linjer. Det onda, som naturligtvis är oskiljaktigt med ett partis diktatur, har sålunda ökats tack vare krigstillståndet, under vilket detta parti har kämpat sin kamp. Krigstillståndet har varit en ursäkt för skärpningen av partiets diktatoriska metoder liksom för dess tendenser att centralisera varenda detalj av livet i regeringens händer — med det resultat, att väldiga områden av nationens vanliga livsyttringar ha brakts till fullständigt stillastående. De naturliga olägenheterna med statliga kommissioner ha på detta sätt tiofaldigats med den ursäkten, att alla missförhållanden i samhället bero på främlingars intervention".

Han betonade därför, att det låg i revolutionens och världsproletariatets intresse, att Ryssland fortast möjligt kom ur de förhållande, som paralyserade dess utveckling. Det var därför i främsta rummet det vesteuropeiska proletariatets plikt, att uppträda till den ryska revolutionens försvar, något som dessvärre icke gjorts tillräckligt kraftigt. Krapotkin delade således den uppfattning, att när Ryssland får fred med utlandet, komma de tillgängliga krafterna mera att inriktas på revolutionens nydanande arbete, och att det då blir omöjligt att i längden upprätthålla partidiktaturen, att revolutionen med andra ord då skulle ta sig friare former och nå till mera välsignelsebringande resultat.

Men detta världsproletariatets arbete för befrämjande av freden åt Ryssland måste kräva ett starkt samarbete. Och här kommer så Krapotkin in på det spörsmål, som så att säga är dagens brännande fråga inom den internationella arbetarrörelsen, frågan om Internationalen.

"För denna samverkan måste de arbetande klasserna i alla länder nära förenas med varandra, och för detta ändamål måste tanken på en stor International av alla arbetare i hela världen förnyas, icke i form av en förening ledd av ett enda parti, som fallet var med andra internationalen, och som fallet också är i tredje internationalen. Sådana sammanslutningar ha naturligtvis fullt existensberättigande, men jämsides med dem och förenande dem alla måste det finnas en sammanslutning av alla fackföreningar i världen, och detta förbund skall ha till ändamål, att befria världsproduktionen från dess nuvarande slaveri under kapitalismen".

Här se vi således Krapotkin sluta med en syndikalistisk tanke: *de fackliga organisationerna som samhällets ekonomiska nyskapare*. De skola befria mänskligheten från kapitalismen, och de skola bygga upp det nya produktionsmaskineriet. Det är däras revolutionära uppgift. Samtidigt skola de vara kamporgan mot det bestående. Det är nog så intressant, att se Krapotkin sluta med denna anvisning, efter det han i Ryssland samlat erfarenhet av den politiska diktaturens herravälde, och denna diktaturs tyrannisering av de fackliga organisationerna.

Krapotkin hade hoppats mycket av den ryska revolutionen. Han hade hoppats, att den skulle knyta an vid de i miren kvarlevande kommunistiska traditionerna. En centralistisk statsregering, som alltid varit hans fruktan, omintetgjorde allt fritt arbete. Om det förunnats Krapotkin att få leva några år till, hade han måhända fått skåda en revolutionerad revolution, ett löftesrikare nyskapande, en aning om hans egen dröm.

Nu levde han som en främling i revolutionens mitt, och dog som en främling, "I vilket råd hör jag hemma här i Dmitrow?" Så frågade han. Och han fick gå ur tiden som en främling, utan svar.

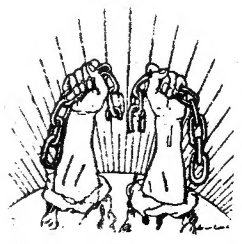

Den ungerska revolutionen.

Av *RICHF. RIED.*

***

II.

Till vilka resultat ledde nu revolutionens omorganisering av industrien? Jag har i min föregående artikel sökt klarlägga den ungerska rådsrepublikens ekonomiska organisation, socialiseringen av fabrikerna och produktionen. Här vill jag nu beröra frågan om vilka resultat, vilka vinster eller nackdelar det ungerska proletariatet hade av kapitalismens störtande och ersättande med det nya systemet.

Den stora massan av det ungerska proletariatet hade egentligen ingen aning om diktaturens väsen, men fångades av de skönmålningar, som gjordes av diktaturens förespråkare, vilka ofta lovade paradiset men alltid en absolut förbättring av arbetarklassens ekonomiska och politiska läge, så snart kapitalismen blivit störtad och diktaturen införd. Följaktligen väntade massorna en ögonblicklig förändring till det bättre. Men vad diktaturens agitatorer hade utlovat, kom icke. Det blev massornas stora missräkning.

Rådsregeringen hade konfiskerat de rikas stora inkomster. Därmed hade man i varje fall åstadkommit, att de rika icke kunde leva i lyx och överflöd medan de fattiga levde i nöd och elände. Men denna konfiskering av en del av de rikas förmögenheter och konfiskeringen av deras inkomst utan arbete (kapitalräntan) åstadkom icke ett höjande av arbetarmassornas levnadsstandard.

För höjandet av proletariatets levnadsstandard hade man behövt flera och bättre näringsmedel, mera bränselmaterial, mera kläder, linne, mera möbler, bättre bostäder, och framförallt: större solidaritet och mindre korruption och mindre byråkrati. Byråkratien, och korruptionen inom densamma, var så stor, att ordföranden i det ekonomiska rådet inför rådskongressen förkunnade: »Om vi icke kunna göra ett slut på den nya ämbetsklassens korruption och på byråkratien, så kan proletärstaten icke längre äga bestånd».

En del anspråk på bättre bostäder och möbler kunde man tillfredsställa genom konfiskeringen av rikemännens bostäder och bostadsinventarier. Men det viktigaste: mera näringsmedel och bränsle kunde man icke anskaffa genom konfiskering. De förråd, som de rika eventuellt kunde sitta inne med, voro naturligtvis rena bagateller i förhållande till de gapande behov, som gjorde sig gällande. Därtill kom, att bönderna till allra största delen voro fientligt stämda mot rådsregimen och osolidariska gent emot städernas arbetarmassor.

Tillfredsställandet av de stigande kraven kunde endast ha skett genom en stegrad merproduktion. Den nya organiseringen av produktionen skulle ju åstadkomma denna merproduktion, enligt de löften som givits från diktaturens förespråkare. De nya byråkratinstitutionerna skulle rationalisera den industriella produktionen.

Men trots den nya produktionsorganisationen och de nya ämbetena — eller kanske just tack vare dem — uppnådde man icke den önskade höjningen av produktiviteten. Tvärtom fick man bevittna motsatsen: produktionen sjönk ständigt djupare. De nya massorna av ämbetsmän och byråkrater producerade heller ingenting, de bara konsumerade.

Den stora missräkningen med avseende på produktiviteten var i första hand orsakad av bristande solidaritet. Proletariatets stora massa hade icke lärt sig inse, att med klassstatens och klassdisciplinens avskaffande måste arbetarnas sociala solidaritet träda i kraftig funktion, för att giva det moraliska exemplet till samhällets socialistiska omdaning. Till denna brist på solidaritet sällade sig dessutom det sakförhållande, att arbetarmassorna voro mycket mera intresserade för politik än för ekonomi. De hade icke tillräcklig förståelse för produktionsproblemets dominerande betydelse. Och till allt detta kom också utbildningen av arbetarregimenten i fabrikerna, mobiliseringen till den röda armén, krig, materialbrist och den hårdaste blockad från ententen.

Diktaturens ekonomiska ledare visste mycket väl vad arbetarnas bristande solidaritet betydde för produktionen: en ständigt sjunkande produktivitet och därmed fattigdomens och eländets ständiga tillväxande i stället för avskaffande. De förkunnade med pukor och trumpeter ackordssystemets avskaffande när de övertogo makten, vilket system de betecknade som en typisk form för den borgerliga utsugningen av det produktiva arbetet. Nu försökte de, när arbetarsolidariteten brast, att bättra upp produktionen genom återinförandet av ackordssystemet, som de själva kallat typiskt kapitalistiskt.

Revolutionsplakat av VÉRTES.

Lukacsics, militärdiktatorn i Budapest, lät de sista veckorna före krigsslutet avrätta många desertörer. (Se art.: Revolutionär affischpropaganda.)

Och de sökte vidare ersätta den bristande solidariteten med ett disciplinreglemente.

Detta reglemente föreskrev olika bestraffningar för arbetare som icke arbetade föreskriftmässigt. Straffen voro vföljande: muntlig varning genom det egna fabriksrådet, uppsättandet av den felandes namn på fabriksporten, ett uttalat missbilligande av hela fabrikens arbetarstam, förflyttandet till en annan fabrik, löneavdrag, avstängning från fabriken, uteslutning ur fackföreningen och fråntagandet av näringskort.

Införandet av ackordsarbetet hade en väsentlig avvigsida, som reser moraliska invändningar: de sjukliga och svaga (och det fanns många efter alla dessa års krig och undernäring) måste komma att äta mindre och leva sämre än de friska, sunda och starka. Och därtill kunde det ofta hända, att dessa sålunda av naturen sämre lottade även måste lida under disciplinstadgans bestraffningar. Dessa »resultat» tillfredsställde naturligtvis icke arbetarna, varken de rättrådiga eller de osolidariska.

Men när det knorrades mot ackordslönens återinförande, förkunnade maktinnehavarna, att arbetarna levde kvar i en bourgeoisiideologi. Det var i arbetarnas intresse att proletärstaten återupprättat ackordslönen och arbetsdisciplinen. Produktiviteten vägrade dock envist att svinga sig i höjden. Dess sjunkande tendens fortsatte.

Ett ofantligt stort hinder för merproduktionen var de ständiga rivningarna mellan de tekniska ledarna och arbetarna i en stor del betydande industriella företag. Mångenstädes bortjagades teknikerna och specialisterna. Arbetarna ådagalade icke tillräcklig förståelse för dessa elements ofantliga betydelse inom storindustrien isynnerhet. Arbetarna kunde icke se bort från det förhållande, att dessa tekniska ledare och specialister förut varit i kapitalismens tjänst. Lusten att hämnas var starkare än förståelsen av, att de dock voro oumbärliga för produktionsprocessen. Resultatet kunde då icke bli mer än ett: teknikerna började sabotera produktionsprocessen.

Vi måste således fastslå följande fakta: de nyskapade institutionerna karaktäriserades av byråkrati och korruption, de arbetare som användes till rådstjänstemän hade ingen erfarenhet för sitt nya verksamhetsfält, teknikerna saboterade produktionsprocessen — och tillfölje detta arbetade icke den nya organisationen så raskt, punktligt och gott eller åstadkom de resultat som arbetarna hade hoppats.

På grund av bristande solidaritet och förståelse, bristande uppfyllande av arbetsplikten, det politiska intressets dominering, krig, materialbrist, ententeboykott, höjdes icke produktiviteten men sänktes, vilket nödvändigtvis ledde till levnadsstandarens sänkande för arbetarna istället för dess höjande. Isynnerhet var detta en naturlig följd med avseende på industriarbetarna.

Diktaturen genomförde löneförhöjningar såväl för industriarbetarna som för lantbruksarbetarna. Men de senare erhöllo en hel del av sin lön i naturaförmåner. Detta medförde i sin ordning, att lantarbetarnas ställning blev betydligt bättre än industriarbetarens, då denne visserligen fick en hel del pengar, men likväl icke kunde köpa något nämnvärt för dem, då de hade föga köpkraft. Lantarbetarna blevo så ställda, att de hade näringsmedel i sådan grad, att de började smyghandla med dem, allt medan industriarbetarna hungrade i städerna.

Införseln av näringsmedel till städerna blev allt svårare och svårare, till stor del beroende därpå, att bönderna saboterade städerna. Detta hasin grund såväl i politiska som financiella förhållande. I nästkommande artikel skall jag behandla denna sak, som egentligen var rådsdiktaturens största hinder.

Här vill jag till sist blott anföra en del siffror, som demonstrera det tillstånd, som framkallats av diktaturregimen, byråkratien, korruptionen och arbetarnas bristande solidaritet och förståelse.

Kolproduktionen i Rådsungern gick ned till en tredjedel av fredsproduktionen. Produktionen i det nuvarande Ungerns gruvor uppgick under fredstiden till 1,800 järnvägsvagnar, vid krigets slut till 1,200, under der rådsregimen till 600 vagnar per dag. I en gruva var en arbetares genomsnittsproduktion per arbetsdag:

Oktober 1918 (krigets sista skede) 7,16 Q. Februari 1919 (Karolyiregimen) 5,51 Q Maj 1919 (rådsregimen) 3,0 Q.

I en maskinfabrik i Budapest var arbetsavkastningen under en vecka:

Juni 1918: 444 arbetare 1,870 Q råjärn. Juni 1919: 444 arbetare fyrahundra Q. råjärn.

Sovjetregeringen lät tillverka skiljemynt av järn, varibland 20-fillér. Dessa kostade emellertid i framställningskostnad 32 fillér.

En elektrisk glödlampa kostade i allmänna marknaden 70 fillér under kriget. Under rådsregimen kostade den 14 ungerska kronor i framställningskostnad.

I en kemisk fabrik uppgick produktionsmängden varje vecka till 5 och 1/2 järnvägsvagn. Under rådsregimen uppgick den till endast 1 vagnslast. Och då sysselsattes samma antal arbetare och man hade här icke känning av materialbrist.

I en textilfabrik producerade 58 arbetare under kriget 9,500 meter varje vecka; under rådsregimen producerade 80 arbetare endast 1,000 meter. Man led här icke brist på material.

Den röda armén beställde gevär i en fabrik. Fabriken kunde icke med säkerhet beräkna produktionskostnaden. Man kom överens om, att den skulle fastställas efteråt. Resultatet blev att ett gevär icke kostade 70 kronor, som under kriget, utan 1,400.

Ett lokomotiv kostade under krigstiden 120,000 kronor; under rådsregimen uppgick produktionskostnaderna till 2,400,000 kronor. En pråm som under krigstiden kostade 80,000 kronor, kostade i framställningskostnad 300,000 under rådsregimen. En såningsmaskin 7,500 kronor mot 500 kronor.

Måhända bör jag också tillägga, att detta sorgliga resultat, förutom de redan nämnda orsakerna, även framkallades av följande: I politiskt syfte, för att skapa effektiva resultat av agitationen, fullstoppades ofta de stora fabrikerna med överflödig arbetskraft. På en fabrik kunde exempelvis arbetarna vara gott organiserade och skolade. Rådsregimen sände då arbetare från andra fabriker, där andan bland arbetarna var sämre, till den förra fabriken för att de skulle komma i en ny politisk miljö, och för att den gamla skolade arbetarstammen skulle politiskt kunna påverka de andra. Fabrikerna överhopades ofta härigenom med arbetskraft, som aldrig kunde komma till användning. För rådsregeringen gällde det i första hand att göra arbetarna politiskt »rättänkande», så att det icke uppstod risk för att arbetarna uppsade regeringen troskapen. Produktionen och de allt avgörande ekonomiska förhållandena fick rang av en andrahandsfråga, efter det politiska intresset.

I många fabriker förslösade arbetarna dagarna med politiska möten inom fabriksområdet, dag efter dag, utan hänsyn till produktionen. Överhuvudtaget voro arbetarna icke ekonomiskt förberedda för en social omvandling. De hade icke förståelse av, att politiken icke ger dem bröd; att endast arbetet kan övervinna revolutionsperiodens kaos.

Vad vilja Rysslands vänstersocialrevolutionärer?

Av Isaak Steinberg.

F. d jordbruksminister i den ryska rådsrepubliken under tiden för bolsjevikernas och vänstersocialrevolutionärernas samregering.

***

Under fjolåret mottog Röda Fanor en artikel om de ryska vänster-socialrevolutionärerna, skriven av en i detta avseende så kompetent man som förre jordbruksministern Isaak Steinberg. Av skilda anledningar har den blivit liggande. Nu, då det icke längre kan döljas, att arbetarna, eller en stor del av dem, under ledning av bland andra socialrevolutionärerna resa sig mot bolsjevikerna, torde det utan tvivel intressera våra läsare att få veta, vad dessa vänstersocialrevolutionärer vilja. Vi återgiva här nedan början av Steinbergs artikel i något förkortad form. Teoretiskt synes detta partis här utlinjerade livssyn vara ofantligt mera tilltalande än bolsjevikernas. Om det också blev förhållandet praktiskt — sedan detta parti blivit regeringsparti — det återstår att se. Teoretiskt sammanfaller den i vissa delar med ungsocialismen och syndikalismen.

I.

Det Vänster-Socialistrevolutionära Partiet (V. S. R.) är föga eller otillräckligt känt bland de europeiska socialisterna. Hittills har hela den väldiga historiska epok, som kallas den socialistiska revolutionen, blivit identifierad med bolsjevismen. Denna falska föreställning om de ryska förhållandena har underlättat den internationella imperialismens blockad. Därför betraktar man i Europa bolsjevikerna som de enda bärarna av den sociala revolutionen och högersocialisterna (menschevikerna och höger-socialistrevolutionärerna) som denna revolutions motståndare. En falsk föreställning och ett ödesdigert fel. Ty det finns ännu ett parti, det vänster-socialistrevolutionära partiet, som samtidigt står i opposition till bolsjevikerna och högersocialisterna. Så långt som det är ett revolutionärt, socialistiskt s o v j e t-parti, är det skiljt genom en djup barrier från det socialopportunistiska lägret. Så långt det åter framstår som ett verkligt federalistiskt, moraliskt begrundat sovjet-parti, är det lika skarpt avskiljt från det bolsjevikiska lägret.

Vi vilja här i korthet skissera dess historia.

I revolutionsperioden år 1917 fram till november framstod det som vänster flygel av det stora socialistrevolutionära partiet. Novemberhändelserna påskyndade denna delningsprocess, och i november 1917 bildades på en första kongress ett självständigt v ä n s t er-socialistrevolutionärt parti.

Vilka voro detta partis historiska uppgifter?

De bestodo på den ena sidan däri, att ur den arbetande bondeklassen — landets grundläggande arbetarklass — skapa en aktiv deltagare i den sociala revolutionen och lösrycka den från det starka inflytandet fr. högerriktningen. De bestodo på andra sidan däri, att påverka revolutionsprocessen och v i d a r e utveckla de federalistiska, moralistiska och aktivistiska idéer, som förblevo främmande för det marxistiska systemet.

Intill avslutandet av Brest-freden, arbetade det vänster-socialrevolutionära partiet solidariskt med bolsjevikerna i alla sovjetorganen och i regeringen. De övertogo av de 7

folkkommissariaten huvudsakligen kommissariatet för lantbruket för att genomföra lagen om »jordens socialisering», vilken understöddes av det stora flertalet av den arbetande bondebefolkningen.

Revolutionens kapitulation för den tyska imperialismen, som tog sig uttryck i Brest-freden, sprängde de båda sovjetpartiens samarbete. Först nu, sedan det vänster-socialistrevolutionära partiet upphört att vara ett regerande parti, hängav det sig till det förut försummade uppbyggandet av partiorganisationerna och en systematisk propaganda för sina idéer bland de breda folklagren. Partiet samlade allt mer och mer omkring sig alla de arbetande kretsarna, som voro missnöjda med de skadliga värkningarna av Brest-freden och med det av regeringen proklamerade tvångssystemet med bröduttagning från bönderna, med den påbörjade terror-regimen, med polisorganens övermakt och med dödsstraffet. Vid tiden för den första sovjetkongressen hade partiet redan 40 proc. av mandaten och måste under arbetarklassens tryck genom en eller annan handling bryta den under den tyska imperialismens pansrade näve härskande slaviska stillheten. Denna handling blev också mordet på greve Mirbach, som härefter utbasunerades av bolsjevikerna som ett medvetet och sedan lång tid förberett försök till »störtandet av sovjetmakten». Därom handlade det sig emellertid icke. Det gällde icke erövringen av den politiska makten (vilket egentligen vid denna tid icke erbjöd några svårigheter) utan ett aktivt invärkande på politiken, som i stän digt högre grad avvek från revolutionens väg.

Bolsjevikerna använde emellertid denna händelse till en förevändning för en avräkning med det konkurrerande partiet och började nu mot detta en förföljelse, som sedan utan avbrott fortsatts. Flera medlemmar av vårt parti blevo skjutna, alla våra tidningar blevo undertryckta, hundraden och tusenden av de sovjetrepresentanter, som tillhörde vårt parti, utestängdes från sovjeterna. Bortsett från en två månaders vilopaus under början av år 1919 har icke vårt parti kunnat föra ett legalt politiskt liv. Med få undantag sitta alla dess verksamma medlemmar i fängelserna, deporteras till långt avlägsna orter och förklaras som gisslan. Detta medförde emellertid sorgliga följder för revolutionen. Vårt parti förvandlades med nödvändighet till ett i l l e g a l t parti och förlorade mer och mer möjligheten till omedelbar invärkan på massorna, isynnerhet på de arbetande byarna. Den arbetande bondeklassen, som icke längre hade klassmedvetna och utpräglade representanter i sovjeterna, blevo på grund av detta drivna till separata och förtvivlade uppror, vilka — sedan de blivit undertryckta med våld — ännu mera fördjupade klyftan mellan den bolsjevikiska regeringen och byarna. Det bolsjevikiska partiet, som nu fann sig isolerat, blev emellertid allenahärskande och d i k t a t o r i s k t, och har därmed banat vägen för byråkratismen, centralismen och terrorismen.

Trots denna oerhörda och svåra förföljelse gör emellertid det vänster-socialistrevolutionära partiet sin revolutionära plikt.

II.

Men för oss ter sig övergångsperioden icke som en från den socialistiska epoken principiellt avskiljd.

Övergångsperioden måste, visserligen bara i dess begynnelseformer, förvärkliga samma principer, som de man tänker sig skola gälla för det socialistiska samhället. Man kan icke tala om »statens bortdöende» i socialismen, men samtidigt under över-

gångsperioden utveckla statsideologien och statstvånget till sin högsta höjd. Man kan icke tala om en ny moralisk grundval för det socialistiska samhället, men samtidigt låta utveckla alla upplösande antisociala och nästan djuriska konkurrenskänslor. Man skall icke förlita sig på, att det »provisoriska» i denna övergångsperiods karaktär skall rättfärdiga densamma. Världshistorien har redan ofta sett hur det provisoriska förevigat sig.

Vi fordra därför, att den sociala revolutionsprocessen icke skall baseras på en mer eller mindre lyckad gruppering hos en djärv minoritet (exempelvis ett »kommunistiskt» parti), som »genomför» socialismen, utan på det reala underlaget av majoriteten av de arbetande i ett land. Såvitt den sociala revolutionen icke helt enkelt betyder överflyttandet av produktionsmedlen från en egendomsbesittande till en annan, utan en radikal omvandling av alla sociala och andliga vanor hos människorna, och produktionsprocessens och fördelningsprocessens ombyggning på basis av nya principer, så kan en sådan revolutions framgång endast grundas på massans fria och aktiva deltagande.

Detta innebär visserligen icke, att den sociala omvältningen redan från början endast måste stödja sig på ett »legalt» parlamentariskt flertal och att dess ytterligare utveckling måste stödja sig på »demokratiska» avtal med de fientliga klasserna. Men det betyder däremot, att omvältningen först då är begrundad av utvecklingen, först då har alla rättigheter till skapandet av en diktatur, när den stödjer sig på en värkligt existerande, ekonomiskt och andligt (om också instinktiv) förberedd majoritet av den arbetande befolkningen. Och för att förverkliga denna omvältning är det nödvändigt, icke bara med en parlamentarisk, men med en revolutionär aktion genom fackföreningarna, råden, partien och »gatans parlament».

Men i agrarländerna, sådana som Ryssland (men också Ungern, Italien och andra) betyder den arbetande majoritetens diktatur, att ett förbund mellan städernas proletariat och den arbetande bondebefolkningen måste upprättas som grundval för den sociala revolutionen. Ty den arbetande bondebefolkningen skiljer sig — enligt vår övertygelse — icke från proletariatet på annat sätt än genom karaktären hos det borgerliga samhällets utsugning av densamma och bildar tillsamman med industriproletariatet blott en klass av arbetande.

I den livets andliga och sociala rikedom, som industriproletariatet för med sig, skall icke inströmma de juristiska särdrag, vilka — som det påstås alltid och överallt kännetecknar småbönderna (»egendomsinstinkt») utan raka motsatsen: det skall inströmma den mäktiga summan av dess ekonomiska levnadsvanor (kärleken till arbetet, samvetsgrannhet o. s. v.) och andliga egenskaper (förbindelsen med naturen, böjelsen för gemensamhetsliv o. s. v.) (Forts.)

Revolutionär affischpropaganda.

Av Ernst J. Lundqvist.

***

Ingen har väl undgått att märka vilket betydelsefullt inflytande bildpropagandan haft i de stora folkrörelserna.

I de politiska fejderna intar densamma med varje år en allt mera framskjuten plats; Amerika har redan hunnit åstadkomma ett rent av fantastiskt utnyttjande därav. Men även här i landet gör den sig alltmera gällande.

Det säger sig självt, att när bildpropagandan har sådan omfattande agitatorisk betydelsr i länder, där begreppet analfabeter, d. v. s. ej läs- och skrivkunniga, är relativt okänt, måste den, i länder där en omfattande del av befolkningen just består av analfabeter, ha än större betydelse. De ryska och ungerska revolutionerna ger också tydliga bevis för denna förmodan. I båda dessa revolutionsländer har bildpropagandan nämligen varit — man överdriver säkerligen inte om man säger det — det mest anlitade och effektivaste agitationsmedlet.

Den endast c:a fyra månader bestående ungerska kommunistrevolutionen hann på detta område åstadkomma förvånansvärt mycket. Massor av revolutionära agitationsaffischer kastades i jätteupplagor ut över landet, klistrades upp överallt, beskådades av allmänheten, omdebatterades livligt och väckte inte så sällan häftiga strider mellan olika uppfattningar. Jag har av ett flertal ungerska flyktingar, vilka deltagit i den genom en hel rad omständigheter misslyckade revolutionen, hört berättas, att denna bildpropaganda ute bland folket verkade långt mera agitatoriskt, än hela lass av tryckta skrifter, böcker och tidningar; än agitatorernas föredrag.

Mycket bidrager utan tvivel, att den ungerska revolutionen kunde räkna med omedelbar, medveten och ivrig anslutning från ett flertal av landets bästa konstnärer, av vilka mångas insats på detta område är rent av beundransvärd.

Märkligt nog var affischpropagandan i Ungern före revolutionsutbrottet inte alls så omfattande. Men genast efter resningen tog den fart och växte dagligen ut i omfång och betydelse.

Det hade inrättats en "Landspropagandaavdelning", vilken dirigerade denna energiska verksamhet. Under första tiden riktade sig propagandan huvudsakligast mot kriget. En hel rad utmärkta affischer, bl. a. av den kända konstnären *Vértes,* framträder särskilt bland dem. Dessa, det militariska vanvettet obarmhärtigt avslöjande affischer, väckte stort uppseende bland folket, där en klar ovilja mot krigseländet redan hunnit bli rotfäst.

Efterhand som revolutionen utvecklades, fick Landspropagandaavdelningen anslutning från en hel mängd konstnärer, särskilt yngre.

De politiska stridigheterna mellan partierna gav stoff till en mängd mer eller mindre värdefulla framställningar. Utom *Vértes* var det den framstående konstnären *Biró* som gick i spetsen för denna affischkonst. Vid deras sida märktes dock ett flertal arbeten av bl. a. konstnärerna *Tabór* och *Földes.* Av särskilt intresse är de agitationsaffischer för olika tidningar, som konstnärerna *Biró* och *Földes* utförde.

Efter den 21 mars inträdda inre förändringen i landet, då socialdemokraterna och kommunisterna som bekant i förening övertog ledningen. Detta gav signalen till en utveckling av affischpropagandan, som man aldrig förr sett maken till. Vid sidan om de gamla, kända och beprövade affischkonstnärerna trädde fram en mängd nya, av vilkas extremt modernistiska framställningar tyvärr flera dock inte kunde göra något större intryck på massan av folket.

Ett av de första försöken härvidlag var en kraftig agitationsaffisch för den röda armén, utförd av målaren *Belá Uitz*, (känd även här genom sin lilla utställning av etsningar i Hultbergs konsthandel, helt nyligen). Han tillhörde den extremt modernistiska konstriktningen och hans affisch väckte åtskilliga motsägelser från olika håll. Efter densamma följde emellertid affischer, flera i ungefär samma stil, av bl. a. konstnärerna *Berény, Pòor, Dankó, Tábor, Lampérth-Kmetty* och målarinnan *Szilágy Johan*.

Några av dessa arbeten väckte berättigat uppseende och fick omfattande betydelse, medan en del lämnade åskådarna fullständigt oberörda.

Man får en aning om vilken betydelse affischpropagandan spelade, genom följande utsago av ett ögonvittne, *Carl Tabler:*

“På det socialistiska världsproletariatets minnesdag 1:a maj, uppsattes affischer i en omfattning, som man aldrig förr skådat i Budapest. De antog riktiga amerikanska dimensioner; den allmänna pappersbristen tycktes inte inverka. Hela husrader överklistrades med de 4 à 6 m. stora affischerna och många av de tomma skyltfönstren doldes fullständigt därav. *Birós* bekanta “Röd man med hammaren“ kom till användning i alla storlekar; på ett av stadens bankpalats hängde den, 12 meter stor.“

Landspropagandaavdelningen uppdelades efterhand i olika sektioner. En av dessa, som dirigerade den omfattande förbudspropagandan, utlyste en pristävlan för den bästa agitationsaffisch en mot spritmissbruket. En massa förslag utkom och konstnären *Jeges* tillerkändes 1:a pris. Av dessa förslag utfördes även *Lejavas*, vilket väckte stor uppmärksamhet.

Samtidigt började man också inrikta sig på en annan slags affischer, s. k. skriftplakat. Bland de konstnärer, som utförde dylika, må nämnas *Jeges* och *Tuozkay*. Det visade sig snart, att dessa affischer inte alls fick samma agitatoriska inflytande, som bildaffischerna. Stora delar av befolkningen kunde inte läsa dem. Därtill visade det sig, att skriften ofta flöt ihop för ögat.

Då revolutionstidens slutpunkt närmade sig, synes affischpropagandandan ha försämrats högst betydligt. Ett flertal av de affischer, som släpptes ut, möttes nämligen av en nedgörande kritik, såväl offentligt som i tidningarna. En enda, av *Végh*, som f. ö. kom ut när redan den allmänna avogheten mot kommunistrevolutionen, framskapad genom kontrarevolutionärernas kraftiga agitation, hunnit göra sig gällande, synes ha vunnit mera allmänt erkännande.

För att åter försöka rycka upp den viktiga affischpropagandan, beslöt slutligen Landspropagandaavdelningen att radikalt och grundligt omorganisera denna verksamhet, genom anordnande av en särskild affischavdelning, helt och hållet stående under konstnärlig ledning och kontroll, med konstnären *Biró* som främste funktionär. Revolutionens hastiga sammanstörtande omöjliggjorde emellertid förverkligandet av denna plan.

Det är nästan omöjligt att fastslå, hur många hundra olika agitationsaffischer egentligen kastades ut över landet under den dock synnerligen kortvariga revolutionsperioden. Även om en hel del därav blev av mindre god beskaffenhet, förekommer dock så mycket av oemotsägligt rent konstnärligt värde, att man tvingas att beundra den energi, varmed denna väldiga propagandaapparat leddes.

De erfarenheter man fick genom densamma, är dessutom av oskattbar betydelse. Ingen torde nämligen vara blind för det agitationsvärde en sådan propaganda, rätt bedriven, verkligen har. Och därför är det, som den ungerska revolutionens erfarenheter på detta område förtjänar det livligaste beaktande. Det gäller att taga lärdom och inte göra om de felgrepp, som därvid gjordes, samtidigt som det gäller att söka få en klar överblick över det betydelsefullaste och för revolutionens sak befordrande, därur.

Alla intresserade hänvisas till den tyska tidskriften “Das Plakat“ varest i olika häften (främst januarihäftet 1920) de ungerska revolutionsaffischerna avbildats.

Peter Krapotkin som vetenskapsman och människa.

Av Ivar Lundberg.

***

När vi nu vid Peter Krapotkins död läsa om honom i pressen som den stora mannen, människan och revolutionären; den utbildade vetenskapsmannen som behärskade hela sin tids bildning — så undra otvivelaktigt många av dem som inte känna hans verk, vilka orsaker som låg till grund för avbrytandet av den lysande vetenskapliga livsbana som säkerligen blivit hans, om inte dessa “oförnuftiga revolutionära idéer“ insmugit sig i hans själ.

Och frågan är verkligen berättigad, ty hur kunde en erkänd vetenskapsman, en nydanare och upptäckare på det vetenskapliga gebitet övergiva sitt arbetsfält och kasta sig in i en oviss kamp mot det samhälle han som vetenskapsman förkovrat och beskyddat? Vi veta att vetenskapen är förutsättningslös, att inga gränser, inga mål sättes; att sanningen sökes för sanningens egen skull oberoende av sanningens innehåll. Men de allra flesta av vår tids vetenskapsmän visa sig kunna förena vetenskap och icke vetenskap, sanning och lögn, samhällslögnen av i dag med en vetenskaplig samhällsuppfattning.

Vår tids vetenskapsmän — alla tiders förrästen, med få undantag — äro inga verkliga vetenskapsmän. Deras vetande måste säga dem, att det samhälle de leva i är ett lögnens, våldets och orättfärdighetens samhälle, men de göra ingenting, vilja icke göra någonting för en ändring till det bättre; de konsolidera och befästa istället samhället för i dag.

Vad är vetandet, kunskapen om tingen och tingens sammanhang, om varandet och livet, till för i sista mening? Är all vetenskap bara en beskrivning, ett uppstaplande av fakta? Det synes så. Borde det inte vara ett stort försök, en väldig ansträngning att skapa om livet, livsformerna, tillvaron i sin helhet till harmoni och lycka så långt tillvarons lagar medge? Helt visst! Men huru få äro mäktiga konsekvenserna av sina egna läror erfarenheter och bevis.

Som exempel må anföras de 93 tyska lärdes “upprop till kulturvärlden“. Bland dessa befann sig 15 naturforskare, 16 etiker, 20 humanister och 7 läkare. Av namn må nämnas naturforskarna Fischer, Hæckel, Ostwald och Röntgen. “Vävarnas“ diktare Gerhart Hauptmann. Läkarna Behring och Ehrlich. Etikerna Euchen, Windelband och Wundt. Alla dessa voro världsberömda män, vetenskapsmän men dock icke vetenskapsmän. Förrädare voro de mot sanningen även om mycket av det de förnekade verkligen kunde förnekas.

För att återkomma till Krapotkin, hur handlade han som vetenskapsman, som tänkare och människa? Svaret på detta ger han världen i sina memoarer, “En anarkists minnen“.

Redan som barn efter sitt inträde i pagekåren började Krapotkins självständiga tänkande. Han hatade det kryperi, det hyckleri, den lögnaktiga anda som utvecklade sig i denna kår gent emot hovets högre funktionärer, mot zaren själv och mot kamraterna sins emellan. Han kunde inte andas i hovets och de högre kretsarnas moraliskt förpestade luft. En man som Krapotkin, vilken en gång sagt, att “den moraliskt utvecklade individualiteten måste vara grundlaget för varje organisation“, kunde inte leva i kejsarhovets närhet utan att moraliskt gå under, förneka sin moraliska individualitet, därför begärde han att som utbildad officer verka bland “Amur-kosackerna till häst“. Detta var den mänskliga orsaken, den vetenskapliga var problemet om Nord-Asiens bergsförhållande, och som tredje orsak

Ungerskt revolutionsplakat.

TABOR: Propagandaaffisch för den röda armén.

var hans tanke på de stora sociala reformer, som i och med livegenskapens upphävande borde genomföras i Sibirien.

Ryssland genomgick i början på 1860-talet under Alexander II samma kris som västeuropa genomgått under de franska revolutionerna. Bakunin, Herzen, Bjelinsky och otaliga andra genomsyrades av den förändringens, revoltens och rättfärdighetens anda som skapades i de västerländska revolutionerna för feodalsamhällets störtande. När denna revolutionsvåg nådde Ryssland greps hela den då levande yngre generationen av en frihetskänsla, en entusiasm som ingen tid och intet land kan uppvisa maken till. Franska revolutionen var förberedd genom de s. k. encyklopedisternas stora underminerings- och upplysningsarbete. Den var vetenskapligt och filosofiskt förberedd, och finansiellt sett, Frankrikes sista utväg.

Den ryska frihetsrörelsen var — fast stöten kom utifrån — mer spontan, den glödde på djupet av det ryska medvetandet. Det var minnena som växte fram, minnena från den gamla bykommunen (miren) som aldrig varit upphävd och levde kvar trots all reaktion, livegenskap och förtryck. Därför greps dessa studenter och studentskor, dessa skalder och skriftställare av en frihetskänsla mäktigare och starkare, med större djup och djupare rötter än hos något annat folk, emedan denna frihetsrörelse, på samma gång den var ett steg framåt mot väntad lycka, även ledde minnena bakåt till en engång upplevd frihet.

Även Krapotkin genomsyrades av den västerländska liberalismens reformistiska anda, det var först långt senare, hos de schweiziske jurafederalisterna, han helt övergick till den kommunistiska anarkismen.

Kejsar Alexander var själv böjd för reformer, men efter den av de reaktionära anlagda s. k. Apraxinbranden jämte en del andra framprovocerade oroligheter föll han helt i de reaktionäras armar. När sedan den polska frihetsrörelsen av år 1863 kvävdes i blod och 70,000 polacker släpades i sibirisk fångenskap var reformernas tid förbi för Rysslands del, och än i dag försmäktar det ryska folket under reaktionens järnhäl, fast de feodala

Ungerskt revolutionsplakat.

BIRO. Revolutionen målar parlamentet rött.

bödlarna efterträtts av ett marxistiskt advokatdöme likt det som ändade franska revolutionen.

När Krapotkin anlände till Sibirien hade reaktionens flodvåg ännu icke hunnit Irkutsk, Östsibiriens huvudstad, och han började att i staden Chita i Transbaikalien med kropp och själ ägna sig åt genomförandet av de stora reformer som diskuterats i Petersburg. Men knappt var början gjord, förrän stormvågen kom och reformvännerna, bland dem Krapotkin, tvingades inställa allt arbete på Östsibiriens nyorganisation.

Vid denna tid hade ryssarna under greve Murávjew lyckats ockupera det väldiga Amurområdet och sökte kolonisera det genom frigivna sibiriska straffångar. Men skyfall, mansuner, väldiga översvämningar och milliontals flyttfåglar fördärvade skörden och hungersnöd utbröt bland kolonisterna gång efter annan. Stora mängder av livsmedel måste därför varje år från staden Chita fraktas nedför floderna Shilka och Amur. Krapotkin blev nu utnämnd till assistent åt flottiljens befälhavare. Hans öde ändrades här. Hans livs

Ungerskt revolutionsplakat.

BIRO: »Vilka skurkstreck planlägga nu politikerna mot folket?»

Ungerskt revolutionsplakat.

PRIHODA: Propagandaaffisch för upplysningsarbetet.

reformatoriska verksamhet var ändad och den vetenskapliga verksamheten började.

Det var Östsibiriens geografi, ja hela Nordasiens ofantliga, då så gott som outforskade, område som intresserade honom. Han genomreste nu Sibirien kors och tvärs, uppgjorde en mängd nya kartor och korrigerade de gamla. Detta arbete över bergen och högslätterna i norra Asien, vari skulle ingå den första förklaringen över det indogermanska folkvandringsproblemet, vars orsak, enligt Krapotkin, vilket sedermera bekräftats av Hedin, var de asiatiska steppernas uttorkande, ansåg Krapotkin själv som sitt förnämsta bidrag till vetenskapen. Det var också här i Sibirien han fick sina teorier till sitt arbete "Inbördes hjälp", vilket arbete, om inte nu det enda*), dock är det

*)Liknande arbeten har utgivits av ryssen Navicov och tysken O. Hertwig.

bästa som hittills föreligger på något språk.

Här var det även Krapotkin lärde sig uppskatta massornas uppbyggande verksamhet. "Initiativets män behövas överallt", säger han, "men sedan impulsen en gång är given — måste företaget — isynnerhet i Ryssland — utföras icke på militäriskt vis, utan på ett sorts kommunalt sätt, genom gemensam förståelse".

"Jag önskar, att alla teoritiserande samhällslärare fingo genomgå en skola i verkliga livet, innan de börja forma till sina statsutopier; då skulle vi få höra mycket mindre än nu av militaristiska och pyramidala planer för samhällsordningen". "Ehuru jag icke då (i Sibirien) formulerade mina iakttagelser i ord, lånade från partiernas strider, kan jag säga att jag där förlorade all tro på statsdisciplin, som jag förut haft, jag var fullt förberedd att bli anarkist".

För sina geografiska arbeten blev Krapotkin av Ryska geografiska sällskapet vald till sekreterare för dess fysiska avdelning, och nu följde, under några år, ett intensivt arbete i sällskapets tjänst. Sommaren 1871 utsändes han av Ryska Vetenskapsakademien att utforska istidsavlagringarna i Finland och Sverge. Under samma tid umgås han med tanken på att skriva en uttömmande fysisk geografi över det väldiga Ryssland, enligt samma grunder tysken Karl Ritter använt i sina monografier över vissa delar av Asien. Detta geografiska verk är delvis oskrivet ännu, men vi ha istället en hel räcka socialfilosofiska verk över samhällets och samhällsinstitutionernas liv och utveckling, som mer än väl uppväger vad geografi och paleografi förlorat.

Krapotkin stod nu 1871 vid sina önskningars mål. Platsen som Ryska geografiska sällskapets ständiga sekreterare erbjöds nu åt honom. Men just då sker omslaget, krisen i hans liv. Han avböjer denna den mest ärofyllda men tillika mest krävande plats en människa kan få, för att leva den landsflyktige agitatorns farofulla, obelönade och mödosamma tillvaro.

Under istidsforskningen i Sverge och Finland lärde han sig se vilken omåttlig möda den finske bonden nedlade på att röja och bearbeta den hårda stenblandade leran. Vetenskapliga metoder behövdes här, amerikanska maskiner och konstgödsel. Men vartill tjänade det att tala med dessa bönder om amerikanska maskiner, när de intet bröd har, när de stora skatterna trycker dem och de äro ofria, piskade och jagade som vilda djur. Och Krapotkin säger: vad de behöva är att ha mig vid sin sida för att hjälpa dem att bliva ägare eller brukare av den jord de bebygga. Då skall jag kunna tala till dem, och de skola kunna läsa de böcker de behöva.

Krapotkin är en av dem som känt innebörden i Rydbergs dikt: "Att glädjas då syskon lida". Han erfor forskarglädjen, den fyllde hans själ, han värderade den mer än de flesta av sina kolleger, enligt hans egna ord; men så följde sorgen över att så få kunde deltaga i denna glädje. "Vilken rätt har jag till dessa högre njutningar, när runt omkring mig föres en förtvivlad strid för en bit stenhårt bröd — — man måste alltid rycka brödet från munnen på någon, emedan mänsklighetens samlade skapande av förnödenheter ännu står så lågt".

Georg Brandes har i vetenskapens namn opponerat sig mot denna uppfattning, åberopande Pasteur att denne enligt Krapotkins åskådningssätt icke kunnat bliva den mänsklighetens välgörare han blev. Brandes är inkonsekvent på denna punkt. Om alla vetenskapsmän handlade likt Krapotkin, hade i denna stund mänskligheten både bröd och vetenskap. Skapande gärningar mätta, Brandes i all ära, men ord är ord.

Så lämnade Krapotkin den vetenskapliga banan där han bedrivit vetenskap för vetenskapens egen skull, (detta må icke tolkas som om jag hatade vetenskapen för dess förutsättningslöshet, tvärtom älskar jag den för just detta) för att beträda en annan bana som icke var mindre vetenskaplig och förutsättningslös, därför att den också var mänsklig. Var Krapotkin stor som geograf så blev han större som sociolog, som undersökare av

samhällenas ursprung och utveckling jämte dess funktioner och lagar. Med den geniale forskaren och vetenskapsmannen förenade sig här den kännande, tänkande och ansvarsfulla människan. Efter flykten från Peter-Paulsfästningen lärde han sig i Schweiz och Frankrike känna, uppskatta och älska de arbetande och förtryckta klasserna på ett helt annat sätt än förut.

I den s. k. Jurafederationen blev han bekant med de män som voro de egentliga skaparna av anarkismen, som utformulerade den och i sina, på franska språket tryckta tidningar i de romanska länderna bibehöll och gav uttryck åt den ande (Bakunin) vilken räddade Europa från den mörka reaktionsvåg som utgick från Mac Mahons Frankrike. Här utarbetade också Bakunin och hans lärjungar, bland vilka må nämnas Guillaume, Elisée Reclus, Cafiero och Malatesta, anarkismens teorier och banade vägen för kommande anarkisters kamp för rättfärdighet och frihet.

Krapotkin vistades nu i Schweiz och Frankrike tills Alexander II dödades av Guinevetskys bomb år 1881. Han flyttade då från Thanon till London där han stannade ett år. Han bosatte sig ännu en gång i Frankrike där han arresterades den 21 december 1882 och avfördes till fängelset i Lyon. Sedan domen fallit blev Krapotkin, tillika med 21 andra socialister, i tysthet flyttad till centralfängelset i Clairvaux. Det var här Krapotkin skrev sina artiklar: "En upprorsmans ord", vilka inflöto i den utmärkta engelska tidskriften "Nineteenth century". I denna tidskrift utkom ävenledes den serie artiklar över "inbördes hjälp" och "Anarkism och modärn vetenskap" som blivit en nästan ovärdelig kunskapskälla till förståelsen av den kommunistiska anarkismen.

Efter frigivandet från Clairvaux fängelse flyttade Krapotkin till England där han levde tills ryska revolutionen utbröt och han kunde återvända till sitt älskade Ryssland.

Vi se sålunda att fastän Krapotkin en gång lämnade en lysande vetenskaplig bana, så fortsatte han att vara vetenskapsman, men på ett djupare och mer äkta mänskligt sätt. Hans betydelse för Englands vetenskapliga värld kan inte överskattas. Den artikelserie över "Nyare vetenskap han mellan 1892-1902 skrev i "Nineteenth century" utgör ett levande bevis på en människas enastående förmåga att kunna betänka hela sin tids vetande om bara viljan och kärleken till vetandet finns. Det var heller inte för vetandets egen skull Krapotkin fördjupade sig i den väldiga litteratur som behandlar samhället på de olika stadierna av dess utveckling. Om vi kasta en blick på noterna till hans "Inbördes hjälp", skall vi förvånas över den ofantliga massa väldiga litteraturverk han måst genomgå för att finna bevis och bekräftelse på att även samhällsvetenskapen är förutsättningslös, och att den sanning som här vetenskapligt kan påvisas är en annan än den våra dagars universitetsprofessorer i statens och det beståendes tjänst fastslå som enda sanning.

Krapotkin är en av de ytterst få män som vågat säga tiden sanningen om historien, om staten såsom den oerhörda tortyrkammare, den prokrustessäng vari människorna stympats och tvingats in i former som helt avvikit från allt naturligt och levande liv.

Jag har härmed velat belysa Krapotkins liv och verk något, för att medelst detta sporra till ett fortsatt och mer intensivt studium av hans verk, vilka ännu icke kunnat vederläggas och aldrig kan vederläggas, därför att de vila på sanningen om staten såsom den enda förstöraren och förgöraren av människosläktets lycka.

Protektionismens renässans.

Av Frans Severin.

***

Möjligen kan det vara oriktigt att benämna den nu forcerat arbetande tullreaktionen »Protektionismens renässans», ty egentligen har ju protektionismen sedan sin tillkomst aldrig varit död, och kan sålunda näppeligen pånyttfödas. Dess meningsfrände i gamla tider kallades ju inte protektionism, utan merkantilism, vilket inte hindrar den i grund och botten var alldeles samma företeelse som protektionismen, och kan med hänsyn till sin ekonomiska politik sägas ha varit ledd av samma princip, nämligen vad prof. Heckscher träffande kallar »varuskräck». Emellertid torde uttrycket renässans så till vida kunna försvaras, som det nu under många år varit relativt tyst omkring tullfrågan — vi ha t. o. m. under kriget haft en period av alldeles motsatt ekonomisk politik, den s. k. försörjningspolitiken vars ledande princip Heckscher betecknar med uttrycket »varukärlek» — en tystnad som nu avbrutits av en öronbedövande konsert, där landets alla ekonomiska dårar traktera sina larmtrummor och bastubor med verkligt ursinne.

Protektionismen har som sagt en gammal meningsfrände, merkantilismen, som sträcker sina anor bort i Medeltiden, då den i sin ordning synes ha varit arvtagare till en tämligen allmän och konsekvent genomförd »försörjningspolitik». Merkantilismens ekonomiska politik var att exportera mycket och importera litet eller intet för att därigenom få en »förmånlig handelsbalans», vilket i realiteten betydde att draga mycket ädel metall till landet. Redan vid 1700-talets mitt, började ekonomiska tänkare som studerade samhällsekonomiska frågor finna merkantilismens felslut, ehuru tydligen icke ur alldeles samma synpunkter som den moderna eller i varje fall socialistiska kritiken mot protektionismen. Det var den s. k. fysiokratiska skolan, vars tänkesätt egentligen ledde till motstånd mot varje samhälleligt ingripande i ekonomiska ting. På det hela taget hyste fysiokraterna mycket ringa aktning för lagen och dess åskådning kan sammanfattas i att: antingen hindrar lagarna näringslivet och då äro de skadliga, eller också gå de i samma riktning som detta och då äro de överflödiga. Denna skola var den ekonomiska liberalismens föregångare, och huru liberalismens idé redan spirade hos fysiokraterna, som för den tiden måste anses som både skarpsinniga och modiga banbrytare, visar ett uttalande av en svensk fysiokrat (prästen Anders Chydenius) som fälldes redan 1765: »Varje enskild söker självmant upp det ställe och den näring där han bäst ökar den nationella vinsten, om författningen icke stänger honom därifrån». Med Adam Smith fick merkantilismen en ny och talangfull vedersakare, men först in i mitten av 1800-talet skedde »frihandelns genombrott». Naturligtvis var detta i England, vars herravälde över haven gjorde landet särskilt mottagligt för frihandelslärorna, och England jämte Danmark äro också de enda länder med något så när konsekvent genomförd frihandel. Frihandeln gjorde visserligen en ganska framgångsrik turné genom Europa under 1800-talets senare hälft, dock för att snart efterträdas av merkantilismens nya form, protektionismen, som åtminstone vad agitationen angår nu

genomlever en blomstringsperiod.

Protektionismen som ekonomisk idé kan ur samhällsekonomiska synpunkter närmast betraktas som en svagsinthet, och skulle säkerligen om den icke haft stöd i nationalismens för övrigt lika svagsinta känslovärld snart vara avlivad. Liksom merkantilismen behärskas den av varuskräck, och om dess handelspolitik: mycken export och liten eller ingen import, icke fått samma brutala tillämpning som merkantilismen, så beror detta uteslutande på att världshandeln redan utvecklat sig för långt för att tillåta den nästan fullständiga isolering, som visserligen icke är protektionismens önskan, men däremot dess absolut oundvikliga följd, om den konsekvent genomfördes.

Protektionism kommer av det latinska ordet protektion, som är beskydd, och innebär att de näringar, som icke i sig själva äro konkurrenskraftiga skola skyddas med tullar, som påläggas den utländska varan och sålunda pressar dennas pris upp till en höjd där även den inhemska fabriken kan sälja.

Det ekonomiskt irrationella är genast uppenbart, i det att en näring som behöver dylikt »skydd» icke i sig själv är konkurrenskraftig d. v. s. icke ekonomiskt existensberättigad, därför att den icke kan framställa omhandlade varor lika billigt som den utländska konkurrenten. »Lika billigt» vill nämligen i detta fall som alltid ur ekonomiskt rationella synpunkter säga att den skyddsbehövande näringen icke kan med samma arbetsmängd framställa lika god kvalitet eller lika mycket av den omhandlade varan. »Skyddets» första resultat är alltså att folket i det »skyddade» landet måste betala högre pris för varan, och man har därmed lämnat det förnuftiga ändamålet med all produktion, nämligen att täcka konsumtionsbehovet, och gjort produktionen till ett självändamål. Ty att varan blir dyrare betyder i detta fall m i n d r e k o n s u m t i o n e l l e r m e r a r b e t e f ö r t ä c k a n d e a v s a m m a b e h o v.

I den socialistiska agitationen har, tror jag, huvudvikten lagts vid att tullen möjliggör oproportionerligt stor vinst för de tullskyddande näringarnas utövare. Så berättigat detta argument än kan vara träffar det icke det ur samhällsekonomisk synpunkt mest irrationella momentet hos protektionismen, ty detta är att den över hela världen förorsakar mindre behovstäckning d. v. s. större fattigdom. I stort sett är nog saken den, att de tullskyddade näringarna icke ge större vinst än de icke tullskyddade, men det oriktiga är att de över huvud ge någon vinst, eftersom de faktiskt gå med förlust, fast naturligtvis inte bokföringsmässigt och icke för den tullskyddade näringens utövare. Om man tog bort tullen och staten genom direkta skatter skaffade sig den inkomst som nu tullen ger, skulle denna förlust bli uppenbar. Den tullskyddade näringsidkaren skulle då nödgas sälja för samma pris som den utländska konkurrenten, och skulle då lida förlust. Om staten då genom direkta anslag till näringsidkaren ifråga täckte förlusten och gav honom den vinst därutöver som han under tullskyddet förtjänade, så hade precis detsamma skett, som nu sker under tullskyddets mera beslöjade former.

Nu peka alla protektionister på våra höga importsiffror och våra låga exportsiffror och utbrista förskräckta: »Vi rusa med ilfart mot den ekonomiska avgrundens brant».

Låt mig först påpeka att man icke bör förvilla sig av de högre exportsiffrorna. Nästan alla länder importera mera än de exportera, och den sammanlagda världsimporten är betydligt större än världsexporten. Detta kan synas märkvärdigt, men har sina mycket naturliga förklarings-

grunder. Dels beräknas varans pris olika i export- och importlanden; i exportlandet beräknas försäljningspriset men i importlandet lägges fraktkostnaderna till, vilket givetvis höjer importsumman så mycket över expotsumman som summan av alla fraktkostnader för exporterade varor. Dels finnes s. k. osynlig export, export av tjänster, t. ex. fartygsfrakter. Dessa synes icke i exporttabellerna, men när rederiet eller dess delägare köper varor i främmande länder för den inseglade summan, så synes denna summa i importtabellerna.

Vad vår särskilt höga import nu beträffar, så är de endast naturlig, emedan den utgör betalning för den våldsamma export som pågick härifrån under krigets första år, och som vi då icke kunde få betalt för och ännu icke ha erhållit betalning för. Men även om så icke vore, så var ju vår import endast tecken på utlandets förtroende för vår betalningsförmåga och alldeles inget bevis för en dålig ekonomisk ställning. Fruktan att vi skulle köpa mera än vi kunde betala är sannolikt mycket obefogad, ty utlandet så väl som vi ser helst till att få betalt för sina varor, försåvitt detta är möjligt, och det är det ju, när vi vilja exportera.

Protektionismen motarbetar emellertid själv det mål mot vilket den säger sig sträva, nämligen en omfattande export. Vilja vi exportera, så måste vi även importera och detta borde för övrigt förnuftigtvis vara all exports yttersta mål. Önska vi exportera trä- och pappersmassa till utlandet, så måste vi även importera något därifrån. Varmed skulle utlandet eljest betala vad det köpte? Om vi med tullar förhindra all import, så förhindra vi därmed även vår export, ty att utlandet ingenting får exportera hit betyder i själva verket att det icke kan betala vad vi önska exportera. Naturligtvis kunna vi alltid få exportera utan att importera, d. v. s. utan att erhålla betalt för vad vi sälja. Den politiken bedrevs ju under kriget, men som vi alla minnas med mycket nedslående resultat.

Vilja vi till varje pris avstå från att importera, så nå vi uppenbarligen detta även genom höga utförseltullar på våra expotvaror, vårt trä, vår malm, vår pappersmassa o. s. v. Ty om utlandet ingenting fick köpa i Sverge, skulle det ganska snart även upphöra att sälja hit.

Den rationella ekonomiska princip som förnuftsenligt borde vara ledande i all produktion, är tydligen att med minsta möjliga arbetsmängd framställa de varor vi önska och behöva för täckning av våra konsumtionsbehov. I enlighet med denna princip bör naturligtvis varje land, varje plats på jorden, inrikta sin produktion på just de artiklar det har verkliga förutsättningar att framställa, och sedan för en del av dessa tillbyta sig andra lands produkter. Men protektionismen verkar i motsatt riktning. Ty därigenom att den med konstlade medel upprätthåller i och för sig icke bärkraftiga verksamheter, drar den produktivkrafterna från de områden där verkliga förutsättningar finnas. Vi ha helt säkert möjligheter att betydligt utveckla t. ex. vår pappersindustri, men detta måste ske på bekostnad av någon av våra tullskyddade industrier. Därigenom att en dylik t. ex. textilindustrien nedlades eller inskränktes, skulle större möjligheter till import av exempelvis engelska tyger uppstå. Härigenom måste samtidigt också komma ökade exportmöjligheter för vårt papper, ty enahanda förändringar som här, måste framkallas i England, d. v. s. dess icke bärkraftiga pappersindustri nedlades *eller* inskränktes och arbetskraften drogs till textilindustrien.

Naturligtvis förutsätter jag i ögonblicket alls icke denna förändring vara möjlig, ty vid blotta talet därom skulle väl textilfabrikanterna få svimningsanfall. Tvärtom finner jag ingalunda otänkbart — det är i varje fall i konsekvens med protektionismens åskådning -- att samma textilfabrikanter börja anlägga bomullsplantager uppe på Lapplands snötäckta höjder, och sedan komma och begära tullskydd för sin av utländsk konkurrens hårt trängda näring.

Men huru ställer sig saken för ett land, om en dess utländska avnämare sätter tull på dess exportvaror, om exempelvis England sätter tull på svenskt trä? Det skulle utan tvivel vara mycket olyckligt för Sverge, men svårigheterna skulle på intet sätt bli mindre om vi satte tull på engelska kol eller någon annan engelsk exportartikel. England skadade Sverge genom sin tull men det skadade också sig själv även utan vår tull. Dels behöver England vårt trä, liksom vi behöva dess kol, men dels om England icke vill köpa vårt trä, så måste dess kolexport hit av sig själv upphöra, i samma mån som vår träexport till England upphörde, emedan vi betogos möjligheterna att betala kolen. Sådana tullar, som man skulle kunna kalla repressalietullar, verka, såsom prof. Heckscher med en ypperlig bild illustrerar, så, att om min granne låser sin dörr för mig på insidan, så går jag dit och låser den även på utsidan.

Vad särskilt den nu igångsatta tullagitationen beträffar, i vilken till och med Soc.-D., helt säkert av oförstånd, beklagligtvis låtit engagera sig, så är det tydligt att ovan förda resonnemang gäller i samma grad för den innevarande krisen. Det behövs inte stort ekonomiskt förstånd för att inse, att denna rent internationella kris inte kan avhjälpas med svenska tullförhöjningar. Höjda tullar skulle icke lätta den nuvarande krisen, men sedan krisen är över skulle de vara hela svenska folket en stor börda, förhindra vår export därför att de hindrade vår import, och såmedelst förlänga den arbetslöshet, vilken de angivas skola minska samt öka fattigdomen. Dessutom kan man vänta, att eftersom nästan hela världen är protektionistisk, andra länder vidtogo samma åtgärder gentemot Sverge, som Sverge mot dem. Redan har exempelvis Spanien gett svaret på Norges rusdrycksförbud med höjda tullar på norska exportartiklar.

Men protektionismen sammanhänger som i början sades med nationalismen, och därför faller frihandelns borgerliga försvarare till sist tillbaka på den nationella självständigheten och anse att dennas hävdande motiverar vissa tullar, så att vi i händelse av krig kunna leva utan varubyte med utlandet. Kampen mot protektionismen måste därför också bli en kamp mot nationalismen mot krigsvansinnet, och den kampen är det vår plikt som socialister och internationalister att föra.

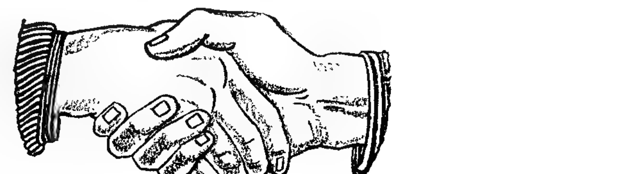

Syndikalismens väsen.

Av Rudolf Rocker.

***

II.

Man bekämpar oss syndikalister huvudsakligen därför, att vi äro utpräglade federalister. Federalismen, säger man, är arbetarrörelsens söndersplittring. Centralismen är däremot den enda form som fostrar massan till enhetlig aktion. Låt oss undersöka detta problem lite närmare.

Jag har redan betonat, att centralismens princip höll sitt intåg i Europa med de modärna staternas utveckling. Före staternas uppkomst kände man icke till centralismen. De tidigare samhälleliga organisationsformerna voro helt igenom federalistiska. Skillnaden mellan stat och samhälle kan aldrig framhävas tillräckligt starkt. Med samhällelig organisation mena vi en organisation som byggts nedifrån och upp genom människornas behov och gemensamheten i deras intresse. Den samhälleliga organisationens uppgift är det allmänna intressenas försvar och tillvaratagande. Statsorganisationen är däremot en konstlad organisation, byggd ovanifrån och nedåt, och påtvingas de breda massorna genom ett litet mindretal privilegierade. Dess mål är icke tillvaratagandet av allmänna intressen, men att försvara det lilla mindretalets företrädesrättigheter och enskilda intressen genom upprätthållandet av den samhälleliga utsugningen, samt hela folkets politiska undertryckande. Ha vi väl förstått denna väsenskillnad, så förstå vi också den egentliga innebörden av de båda varandra uteslutande organisationsformerna: federalismen och centralismen.

Alla samhällsformerna voro före statens uppkomst federalistiska till sitt väsen. Urtidens stamförbund, de senare »Markgenossenschaften», de fria städernas gillesorganisationer, i vilka kulturen nådde en så glänsande utveckling, alla hade de samma karaktär. Särskilt medeltidens gillesorganisationer ger oss i detta avseende ett glänsande exempel. De gjorde det första stora försöket att socialisera industrien och handeln. Varje hantverkare eller konstnär tillhörde ett gille, som var en självständig korporation, men samtidigt var federalistiskt förbunden med alla de andra gillena för genomförandet av gemensamma företag. De ekonomiska organisationerna sände sina representanter i kommunalförvaltningen och bildade på detta sätt stadens politiska förvaltning. Yrkespolitiker och parti i modärn mening existerade den gången icke. De uppstodo först med staten.

Dessa mäktiga organisationer dogo ingalunda av ålderdomssvaghet, som man så ofta påstått, utan blevo utrotade med eld och svärd av de maktägande i statsorganisationerna. Barbariska folkslags inträngande i Östeuropa, arabernas framträngande i vester, ledde till bildandet av stora krigsorganisationer, ur vilka statens första element växte fram. Och med statens utveckling uppstod också en ny organisationsform: centralismen, vilket funnit sin högsta form i staten med de valda folkrepresentanterna. Staten hade intresse av, att bringa alla den mänskliga verksamhetens olika grenar in under sin kontroll, att schablonisera människornas samvete, ande och själsförmögenheter. Den enskilde var för staten endast ett hjul, en skruv i en stor mekanism. Centralismen är samhällets organisering ovanifrån för upprätthållandet av de härskande klassernas privilegier. Det ohyggliga är, att arbetarorganisationerna oftast icke tagit de gångna tidernas fria förbund till förebild, men efterapat de stela formerna av de reaktionäraste krafterna: kyrka och stat.

Centralismen hade emellertid även en annan följd. Under federalismen utgjorde självansvaret, de enskildas och gruppernas ansvar för sina handlingar, den moraliska grundvalen för deras verksamhet. Detta upphörde med staten. Staten centraliserade också ansvaret. Om en inkvisitor ville bränna tusen kättare, så fick han göra det, därför att inget ansvar träffade honom p e r s o n l i g e n. Han var verktyg för en högre instans, kyrkan, som gav befallningar vilka han utförde. När soldaten under kriget sticker städer i brand på befallning av sin förman och sprider död omkring sig, så drabbar honom inget personligt ansvar, då han blott är ett hjul, som sättes i gång av en högre instans. När en bödel med kallt mod lägger snaran om halsen på en människa, och trots detta samvetet icke slår honom, så är det just därför att han blott är ett verkställande organ för en högre instans. Den kostbara moraliska egenskap som människan mottagit sedan urminnes tider, begreppet om ansvar och solidaritet, undertryckas genom kyrkans och statens centralisationsmetoder.

Betraktar man de politiska partien, som just äro grundade på samma principer, så gör man samma erfarenhet. Det gäller för dem ständigt om en skillnad i makt, aldrig en skillnad i princip. Då Österrike utfärdade sitt ultimatum till Serbien, dirigerade det socialdemokratiska partiet och de centralistiska fackliga organisationerna arbetarmassorna mot kriget. Tusendetals församlingar avhölls mot kriget. Centralinstansen där uppe hade givit order, massan lydde. Så kom kriget. Parti och fackorganisation stodo inför ett fullbordat faktum. Nu förkunnade samma människor genom sin central: Vi måste understödja kriget och rädda fosterlandet. Nu blev fosterlandsförsvaret en socialistisk plikt, och samma massor som en vecka tidigare protesterat mot kriget, voro nu för kriget efter order av sin centralinstans. Detta visar det centralistiska systemets moraliska följder. Centralismen betyder: bortopererandet av samvetet ur människornas sinne. Ingenting annat. Den betyder: dödandet av självständighetskänslan.

Nu säger man oss: federalismen är söndersplittrandet av kraften och icke aktionens enhet. Vad är då »aktionens enhet», hos centralismen? Det är e n h t e n h o s e n m a r i o n e t t t e a t e r. Framför kullisserna dansa marionetterna och bakom kulisserna dra ledaren i trådarna. Blir dessa avskurna, så ligger marionetterna på golvet. Federalismen är k r a f t e n s e n h e t, men icke en marionetteaters enhet, utan den enhet som stöder sig på människornas solidaritet och övertygelse och gemensamhet i intressen — den enda enhetsorganisation som enligt vår mening överhuvudtaget kan komma i fråga för den modärna arbetarrörelsen. Staten har intresse av att andligt och moraliskt sticka människorna i uniformitetens tvångströja. Dess högsta uppgift är att utbilda lojala undersåtar, villiga utsugningsobjekt för kapitalismen. På grund härav sänder den de rebeller, som spjärna mot udden, till fängelset eller till schavotten.

Federalismen är icke nollornas triumf, utan fostran till självständighet. Den appellerar till människornas ansvarskänsla, till deras karaktär. Men låt oss belysa frågan från en rent praktisk synpunkt. Inget land var så ohyggligt centraliserat som Tyskland. I inget annat land ha massorna

varit så behärskade av centralismens anda, som hos oss. Men var äro det tyska proletariatets stora enhetsaktioner före kriget? Generalsträjkens idé avvisades här som generalvansinne. Endast de tyska arbetsköparnas aktioner voro enhetliga. Proletariatets stora enhetsaktioner kommo just till stånd i de länder, där massorna voro besjälade av fedralistisk anda. Den spanska arbetarklassens stora generalsträjksaktion 1903 för de politiska fångarnas befrielse, det ryska proletariatets generalsträjk 1905 för nedkämpandet av tsarismen, de italienska järnvägsmännens stora aktion, etc. äro alla levande exempel i detta avseende.

Nu riktar man den förebråelsen mot oss isynnerhet under senaste tiden, att vi äro motståndare av den såkallade »proletariatets diktatur». Tyskland är de politiska slagordens Eldorado. Man uttalar ett ord, berusar sig i dess klang, utan att göra sig reda för dess innebörd. »Proletariatets diktatur». Varför? Därför att Marx och Engels intog denna ståndpunkt. Men Marx har under olika tider i sitt liv haft olika åsikter om denna fråga. Framförallt måste man betona, att diktaturens princip i och för sig överhuvudtaget icke har något med socialismen att skaffa. Det var icke socialister som voro denna princips första representanter, utan jakobinernas småborgerliga parti. Män som Couthon och Saint-Just voro dess förespråkare, samme Saint-Just som uttalat dessa karaktäristiska ord: »Lagstiftarnas viktigaste uppgift består i att plocka ut ur människornas hjärnor deras enskilda föreställningar och lära dem att tänka vad stasmännen tänka».

Frankrikes första socialister utvecklade sig ur detta jakobinerdöme och voro nödvändigtvis behäftade med dess fel. När Babeuf kallade till liv de jämnställdas sammansvärjning, tänkte han, att en revolutionär regering kunde föra Frankrike fram till agrarkommunism. Den senare Babeufistiska rörelsen med Barbé och Blanqui i spetsen uppehöll denna tradition, och från Babeufisterna har Marx och Engels övertagit denna tanke. I denna riktning utveckla de idéen om proletariatets diktatur i det kommunistiska manifestet. Men efter Pariserkommunen 1871 utvecklade Marx en annan uppfattning. Hanprisade Kommunen emedan den hade »avskaffat den snyltande staten». Visserligen kom denna uppfattning icke alldeles frivilligt över honom. Bakunin kunde med rätta skriva: »Kommunupprorets intryck var så överväldigande, att till och med marxisterna, vars alla idéer överändakastades genom detta uppror, sågo sig nödsakade att taga av hatten. De gjorde ännu mera: i motsägelse till all logik gjorde de Kommunens program och mål till sitt. Det var en komisk men nödtvungen travestering. De måste göra det, ty eljes hade de blivit övergivna av alla, så mäktiga voro de lidelser, som denna revolution framkallat över hela världen».

Marx såg emellertid även i Kommunen ett förspel till »proletariatets diktatur». Han hade således till olika tider tvänne olika åsikter om denna fråga. I »kommunistiska manifestet» betraktade han »proletariatets diktatur» som etablerandet av en sträng central regering, som skulle genomföra socialismen genom tvångsåtgärder. I sin »Borgarkrig» såg han i avskaffandet av »den snyltande staten» genom Kommunen denna rörelses stora betydelse.

För oss är frågan fullständigt klar. Förstår man med proletariatets diktatur ingenting annat än besittningstagandet av regeringsmakten genom ett visst parti — och diktatur är ständigt ett partis herravälde, icke en klass' herravälde — så äro vi principiella motståndare till denna så kallade proletäriska diktatur, av den

enkla grund, att vi äro motståndare till staten. Förstår man med denna beteckning ingenting annat än en proletariates viljeyttring, i det ögonblick det står som segrare, genom vilken det dikterar den före detta besittande klassen avskaffandet av des privilegier och överlämnandet av alla de sociala livsfunktionernas förvaltning till det arbetande folket, så ha vi icke allenast ingenting att invända mot en sådan diktatur, men vi eftersträva den med alla till buds stående medel.

Samma ståndpunkt företräddes av Intenationalens antiauktoritära federationer, när de kort efter Haagkongressen 1872 slöto överenskommelsen i Saint-Imer och antog en resolution i denna anda.

Som motståndare till staten se vi i denna i varje fall huvudbålverket, som förhindrar en frihetlig utveckling. Kom icke till oss med fraser om den »revolutionära staten». Staten är alltid reaktionär, och den som icke förstår detta, har icke förstått den revolutionära principens innersta mening. Varje instrument är till sin form anpassad för sitt ändamål. Samma är förhållandet med institutionerna. En hovslagares tång är icke ägnad att dra ut tänder med, och tandläkarens tång kan icke forma hästskor. På samma sätt förhåller det sig med staten. Som undertryckelsemedel mot de breda massorna, kan den aldrig bli ett instrument till befrielse. Icke dikterandet ovanifrån, men den revolutionära massaktionen underifrån skall öppna frihetens dörr för proletariatet. Emot dem som med »proletariatets diktatur» icke mena något annat än insättandet av en så kallad revolutionär regering, ställa vi den sociala revolutionens princip: hos dem statsdiktatur, hos oss den sociala revolutionen och statens övervinnande. Ett tredje finns icke.

Revolutionsplakat av BIRO.

Revolutionens röda näve stör det parlamentariska arbetet. (Se art.: Revolutionär affischpropaganda.)

En revolutionärs äventyr och öde i det röda Ryssland.

Av *AUGUSTIN SOUCHY.*

Kamrat Eichenbaum-Wollin är en anarkist. Han är några och fyratio år gammal och har varit revolutionär långt innan revolutionen bröt ut. Han var tiden före revolutionen »emigrant», som många andra, som under tsarens herravälde måste rymma från Ryssland och han levde mestadels i Frankrike. Dit kom han efter revolutionen 1905 och utgav en rysk-anarkistisk tidning (»Golos Truda») som han redigerade i 9 år. När kriget kom, var han motståndare till det och franska regeringen förföljde honom. Han reste till Amerika. Han har förut sysslat med vetenskapliga arbeten. Men till Amerika reste han såsom eldare, ty regeringen sökte honom och han måste rymma.

När han kom till Amerika, började han att resa omkring i landet och hålla föredrag bland de ryska arbetarna, samt fortsatte där att utgiva »Golos Truda». När revolutionen bröt ut i Ryssland, reste han dit och deltog där i det revolutionära arbetet. Han verkade framförallt i Kronstadt och Petrograd, senare i Moskwa och andra städer.

I december 1918 kom han till Kursk, en stad i sydryssland, som ligger vid ingången till Ukraine. Han ville där hålla en serie föredrag över anarkismen i januari 1919. Arrangörerna gjorde agitation för föredragen och folket var mycket intresserat. Han fick först tillåtelse från den utomordentliga kommissionen (tscheka), men några dagar senare fick han bud, att han icke kunde få lov att tala, emedan fackföreningen och den röda arméns råd skulle ha bal i salen. Men då befolkningen var angelägen om att höra anarkisten, så kunde en inhibering av mötet leda till oroligheter. Wollin gjorde presidenten för tscheka uppmärksam härpå och sade samtidigt att han inte ville ta ansvaret på sig.

Så kom den utsatta dagen. Redan två timmar innan föredraget var så mycket folk samlat, att tschekas president sände bud till Wollin att han skulle komma och lugna folket. Wollin förklarade naturligtvis, att han önskade hålla föredrag och att det var ej hans sak, att lugna folket, utan presidentens, som förbjöd föreget.

Slutligen lyckades det tscheka-kommissarien att med 40 stycken »tschekister» (tschekasoldater) driva folket ut ur salen.

Nästa dag gick Wollin och fick järnvägsstyrelsens tillåtelse att resa till Charkow, ty kamraterna i Kursk, som kände till förhållandena där, rådde honom att resa. När han kom tillbaka, med resbiljett på fickan var redan en tschekist på platsen, där han bodde, (det var en klubblokal), och sade att han skulle komma till stadens kommendant, som ville tala med honom.

Han gick dit, och fick då order att resa till Moskwa. Han förklarade, att han redan hade biljett till Charkow och att han tänkte att resa dit. Efter en tid fick han tillåtelse till det, men han fick ej gå ut mera. Han fick stanna i tschekas förvar tills på aftonen, då tåget gick till Charkow. Han fick inte ens hämta varma kläder för resan. Om aftonen gick han till stationen ledsagad av en tschekist.

I Charkow fortsatte han samma arbete. Han agiterade, skrev och talade; han utgav en tidning, som först kom ut i 5,000 exemplar. När efter kort tid upplagan steg till 20,000, förbjöds tidningen och Wollins verksamhet var hämmad. Han reste till Ukraine och kom till Poltava och Kiew. Där gick det överallt som i Charkow. Den första tiden kunde han arbeta fritt, men när hans propagandaverksamhet började bära frukter, blev han hindrad i det.

I denna tid gjorde bönderna ett av sina första uppror mot bolsjevikerna. Hittills revolterade bönderna endast mot Denikin, Kaledin, tidigare mot hetman Skoropadski, men från och med nu, funno de bolsjevikernas herravälde ej bättre, och de revolterade även mot dem. Wollin var på väg till Odessa. Men han kunde inte komma dit, emedan Denikin gjorde framsteg och blockerade vägen. Han kunde heller inte fara tillbaka till Kiew, ty där ville bolsjevikerna inte ha honom. Vid denna tid togo bönderna staden Wossniessensk. Wollin var i en landsby nära denna stad. Staden ligger på vägen mellan Odessa och Kiew. Då fick folket veta, att två delegerade från ataman Batko Machno skulle komma till Wossniessensk. Två bönder togo Wollin med till staden, för att föra honom till Machnos delegerade. De sistnämnda togo Wollin till Machno.

Från och med denna tid var Wollin hos Machno. Under det att han hos bolsjevikerna blev hindrad i sitt upplysningsarbete, var han hos Machno fullständigt fri; där kunde han agitera som han ville. Machno hade kort tid förut blivit slagen av Denikin på grund av, att bolsjevikerna inte gåvo honom tillräckligt med ammunition. Men Machno gjorde åter uppror i Denikins rygg. Bönderna voro med Machno och de intogo staden Alexandrowsk i oktober 1919. Machno var nu i Denikins rygg, och den röda armén stod långt från det hela uppe i Ryssland. Med Wollins hjälp sammankallade Machno bönderna till en kongress i Alexandrowsk.

Denna bondekongress var lite annorlunda an de av partierna vanligen inkallade. Wollin lät icke representanterna väljas efter partilistor, utan uppmanade helt enkelt bönderna att infinna sig. Alla partier kommo till Wollin och besvor honom, att han skulle låta utskriva partilister. Hur skulle man kunna inkalla en kongress, utan partier? Hur skulle historien bedömma detta? De rika bönderna, kulakerna, skulle komma att dominera på kongressen!

Kongressen kom till stånd och var en succés! Innan förhandlingarna började frågade bönderna om det fanns några politiska partier representerade. Jo, det fanns 7 mensjeviker, representanter från fackföreningarna i staden Alexandrowsk. Bönderna och alla andra delegerade ville icke börja med förhandlingarna innan politikerna avlägsnades. Politikerna kastades ut och sedan började förhandlingarna. Wollin öppnade kongressen och sade, att det var ännu icke böndernas egen kongress, därför att den var inkallad av Machnowtsij; deras egen kongress måste kallas genom böndernas eget initiativ; men för att det skulle bli så fritt som möjligt, fick bönderna fullständigt självständigt avgöra allting och även välja sin egen ordförande.

Kongressens resultat voro utmärkta. De, som profeterade, att de rika bönderna skulle dominera, blevo icke sannspådda. Alla resolutioner, som antogos, voro mot bourgeoisin och för jordens expropriering från de rika. Man beslutade, att den, som hade fyra hästar, skulle giva två, den som hade tre hästar, skulle giva en, och den som endast hade två eller en behövde ej giva några hästar, men i stället giva foder och näringsmedel

till Machnos armé. I en resolution sade bönderna, att bolsjevikerna uppställer som norm för besittandet av jorden 50 desjatiner land, men detta är ännu för mycket, det var, efter böndernas mening en bourgeoisinorm, med vilken man åter uppfostrar »pomeschtschiks» (godsägare) och nya kulaker.

Det sista är av intresse, ty bolsjevikerna påstå alltid, att bönderna, som äro med Machno äro rika kulaker, som ej vilja giva spannmål till folket i städerna. Dessutom kallas alla dessa bönder av bolsjevikerna för kontrarevolutionära. Dessa bönder tänkte i varje fall mera rättvist med hänsyn till jordens exproprie- ring än bolsjevikerna. Och de ordnade på denna kongress allt till det bästa utanför varje partiinflytande.

En månad senare, den 30 oktober eller 1 november 1919, intogo de upproriska bönderna under Machno staden Jekaterinoslaw från Denikin. Wollin, som var medMachno, krävde att alla partier måtte ha rätt att sprida sina idéer; annars ville Wollin inte stanna hos Machno.

Så snart staden Jekaterinoslaw intogs av Machno, proklamerades med detsamma frihet till agitation för alla partier. Det utkom snart 2 anarkistiska tidningar, 2 kommunistiska, en mensjevistisk, en vänster-socialrevolutionär och en maximalistisk.

Här visade sig, att det icke är nödvändigt för den sociala revolution, att förbjuda alla tidningar, som bolsjevikerna påstå och göra. Machno hade makten i denna stad en hel månad och hela denna tid hade alla partier full frihet till propagerande.

Slutligen trängde Denikin Machno ut ur Jekaterinoslaw, vilken nu drog sina styrkor tillbaka till Alexandrowsk. Hela december månad var nu Machno med sina bondesoldater i Alexandrowsk.

Den tionde till elfte januari 1919 kom bolsjevikarmén till Alexandrowsk. Denikin trängdes mer och mer tillbaka. Bolsjevikerna och Machnos bondesoldater hade gemensamma möten. Det visade sig, att man icke kunde komma överens med varandra, och en del av Machnowtsi avväpnades. Alla tidningar förbjöds och resten av Machnowtsi drog sig mitt i natten tillbaka och lämnade staden. Machno förklarades för 3:e gången utanför lagen. Wollin förklarades såsom fader till Machnowtsirörelsen, och blev arresterad.

Han blev nu transporterad från fängelse till fängelse i Ukraine och fick tyfus. Hans kamrater hoppades icke mera, att han skulle bli frisk igen, och fängelsekommissarien i en liten stad, som blev uppfordrad, att ge Wollin en varm cell, vägrade det och sade: »Om han dör, skall vi ge honom en god jordfästelse!» Så gjorde fångvakten det på egen risk och Wollin blev bättre.

I Ukraine var emellertid dödsstraffet icke avskaffat och kamraterna fruktade att Wollin skulle mördas. Farhågan var begrundad, ty i april månad 1919 sköts 7 kamrater, som inkallade en en kongress för Machnowtsi-armén. Kamraterna fordrade, att Wollin skulle föras till Moskwa om bolsjevikerna icke ville giva honom fri. Han kom så till Moskwa till Boutirki-fängelset.

Emellertid skrevo bönderna i Ukraine sina namn på långa listor och fordrade Wollins frihet; andra kamrater i Ryssland fordrade detsamma, i det de pekade på det orimliga i att hålla honom arresterad utan någon rättegång. Men ingen.ing rörde den utomordentliga kommissionen (tscheka) i Moskwa. Wollin och med honom många andra kamrater stannade i fängelset. Bland dessa var även en av Machnos adjutanter, Tschubenko.

Sedan januari månad 1920 blev Machnos styrker svagare och svagare. Men så kom Wrangel, en ny reaktionär general. Vid hösttiden 1920, då bönderna voro färdiga med arbetet på fälten, samlade de sig igen under »fader» Machnos fana. Machno blev starkare. Den röda armén var tvungen att räkna med Machno och försökte åter bruka honom i kampen mot Wrangel. Machno ställde emellertid sina villkor, (ty han hade bedragits av bolsjevikerna tre gånger förut). Machno fordrade, att alla hans kamrater, framför allt Wollin, Tschubenko o. Gribelenko, som sutto i fängelse, måste frigivas. Det var Bela Kun, som, efter att ha kommit till Ryssland, ledde förhandlingarna med Machno. Genom Machnos maktposition voro bolsjevikerna tvungna att ge efter — på moraliska motiver hörde de inte — och den första oktober 1920 frigavs Wollin samt de andra av Machnos kamrater ur fängelset. Efter frigivningen träffade jag Wollin i Moskwa.

Medan han höll på att berätta mig om bönderna i Ukraine, började han plötsligt att förvrida ansiktsdragen, samtidigt frambragte han strupljud och rullade med ögonen och föll ned från stolen. En kvinlig doktor konstaterade hjärtkramp, som han fått på grund av ett upprivande liv.

I fängelset hade han också haft skörbjugg och förlorat alla sin tänder.

Jag läste för många år sedan Dostojewskys beskrivelser från de revolutionäras förföljelse under tsarens regim i Ryssland, och då allt detta hände nu, kunde jag icke jaga den tanke, att det nu är likadant som under tsarismens tider; de revolutionära bli förföljda. Bolsjevikerna, som vilja vara socialister och frihetskämpar, behandla andra frihetskämpar (sina egna kamrater) likadant som de blivit behandlade under den mörkaste tid av den despotiska tsar-regimen. Och allt det endast därför, att de sitta vid makten, och att de vilja behålla makten och försvara den till varje pris.

Den 24 oktober 1920 kommo några tschekister in på ett anarkistiskt möte. De visade en order för häktandet av kamrat Tschubenko, som hade varit adjutant hos Machno och som blivit fri tillsammans med Wollin. Tschubenko var icke närvarande, men vistades i Moskwa.

Wrangels armé hade blivit besegrad under den gångna månaden och den röda armén, som använt sig av Machnos hjälp till krossandet av den Wrangelska armén, strävade nu åter att tillintetgöra Machno. Nu ville man, som sagt, åter häkta Tschubenko. Hela huset var omringat av tschekister. Man förklarade, alla deltagare vid mötet häktade, inalles 55 personer.

De häktade, som visiterades på det råaste, fordrade omedelbart förhör, rannsakning, samt frigivning. Några av de häktade frigavs också samma kväll. Alla de andra, ungefär 45 personer, måste stanna i tschekas arrestlokaler. Efter några dagar frigavs igen en del, men de övriga fingo stanna kvar.

Kamrat Wollin var en av dem, som snart frigavs. Han gick nu i sällskap med kamrat Schapiro, som är känd i den internationella revolutionära arbetarrörelsen, och Freidlin till tschekas president, för att utverka kamraternas frihet. Men medborgare Sampsonoff förklarade, att man hos några av de arresterade fann komprometterande smädesdokument, och att det därför var omöjligt att frigiva dem.

Den 1 december 1920, hade anarkosyndikalister i Charkow en kongress. Tscheka gjorde här åter en kupp. Till trots för, att kongressen

var fullständigt laglig och tillåten av sovjetmyndigheterna, häktades åter Wollin och Pawlow, och många andra kamrater. Grunden härtill kan man inte finna. Man måste däremot konstatera, att Wrangel var förintad. Och nu försöker man att förinta även de revolutionära arbetarna, som ha varit med att krossa Wrangel, men som nu kämpa för sin frihet.

Spanien och III:dje Internationalen.

***

I teten för den syndikalistiska rörelsen i Spanien, skriver Temps Nouveaux, står en målmedveten man, intelligent och energisk, ännu ung, Salvator Segni. Han är stationerad i Barcelona, så framt han icke är stadd på propagandaturné. Segni befinner sig för närvarande bland de deporterade, som drabbats av regeringens hämnd.

»Vår första och effektivaste ansträngningar, skrev Segni några dagar före sin arrestation i en deklaration, gäller skapandet av syndikat över hela landet. Men vi önska befria den fackliga internationalen från det socialistiska partiets förmynderskap. En organisation, till vilken är ansluten de revolutionäraste elementen, som Asturiens gruvarbetareförbund, metallarbetarna i Biscaye och Madrids syndikat, bör icke längre stå under inflytande utifrån. Med inflytande »utifrån» menar jag inflytande från socialistiska partiet. Det är mycket möjligt, att detta parti likaledes är sammansatt av arbetare — handens och hjärnans arbetare, men deras tendens och stävande är i grund och botten motsatta våra. Vi hävda, att klasskampen endast kan föras genom en aktiv syndikal aktion, och att andra aktioner och mål endast kan åstadkomma konfusion. Vi böra icke ha något gemensamt med bourgeois-partien, icke ens beträffande kampens metod.

Socialismen (Segni talar om socialdemokraterna) är i det hela taget endast bourgeoisiens yttersta vänster. Den avgrund som skiljer den från syndikalismen, kan icke fyllas. Vi vilja fullständigt avhålla oss från valkampen. Det är allom bekant, att vi äro antiparlamentarister...

För att förmå oss att deltaga i valkampen, säger man oss, att de ryska kommunisterna, som behärska sovjetrepubliken, redan före sin seger deltogo i valen.

Men vi äro icke ryska kommunister. Dessa äro oss mycket sympatiska, och vi känna oss lierade med dem, men situationen här är en helt annan än i det gamla ryska tsarriket och vi finna det icke vara klokt att lydigt efterapa den ryska modellen. Revolutionen kommer att genomföras på ett helt annat sätt i Spanien än i Ryssland».